

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

FAMILJEIDYLL
av den österrikiske
stormålaren FERD.
WALDMÜLLER — en av
pärlorna i THORSTEN
LAUBINS samling, nu
utställd på Konst-
akademien

Ur innehållet:

EN SÄLLSKAPSTALANG
SOM FÖRSVINNAR.

KEJSARINNAN — MARTYREN
av Oswald Kuylenstierna.

INGA OKUNNIGA HEM-
BITRÄDEN MER.

JUBILEUMSARTIKEL
av
ANNA BRANTING.

ERIK RÖNIKA

Om gamla tider och nya.

KÄNNA VI INTE EN FLÄKT AV DEN mångbesjungna gamla, goda tiden i dessa dagar? Eller vad vojar man sig för?

"På den tiden då ett nytt diktverk var en händelse" — hur ofta har man icke hört den sucken från gammalt folk! Och från de större och mindre skalderna själva. Så vaknar man en morgon i nådens krassa år 1927 och får höra att Karlfeldts nya diktsamling slutsålt på två dagar i huvudstaden. Och själv ser jag en ung man, som slukar Idrottsbladet tre gånger i veckan och kan alla målen i Allsvenska serien och alla poäng i Harry Perssons lista, stå i kö för att köpa "Hösthorn" och betagen läsa högt därur vid middagskaffet. Betagen inte därför att det är mondänt att rusa och köpa "Hösthorn", utan därför att han är gripen i sitt innersta och fylld av spända, ivriga förväntningar inför denna händelse. Men hur ofta är ett nytt diktverk en "händelse" att stå i kö efter? Bli en Karlfeldt, bästa herr skalder, och den svenska nationen ska inte sova över händelsen.

Voja er mindre och dikta så att förlåten rämnar i vår själs tempel!

*

Inte heller vittnar det om något bristande intresse för kulturens värden, när Idun får frakta en hel järnvägsvagn sällskapsresenärer till staden vid Fyris den första söndagen i denna månad. En lyckad färd ha många deltagare både muntligen och skriftligen försäkrat oss och vi tacka glada åt berömmet och vidarebefordra det till Alma Mater själv, som tjusade med sina minnesmärken och poesifyllda traditioner och till docenten H. Cornell, som var en förträfflig ciceron. Även något går vår tanke till den imponerande Cerberus som tog hand om några resenärer i Universi-

tetet. Han är ett kärt och känt original för Uppsalas akademiska värld. Han är inkarnationen av akademisk pondus, ja, Universitetet c'est lui egentligen. Det skulle inte förvåna oss ett dugg om han vore mer inne i vetenskapens svårtydda stycken än respektive professorer själva. Att han känner till universitetsbyggnadens skrymslen och vrår bättre är säkert, så han är i sin fulla rätt, när han säger: "vi tyckte att tavlan skulle sitta där..." och "vi bruka ha våra konsistoriesammanträden här..." Han beredde också många lyssnande en stor glädje, när han visade på Sveriges lagbok med den upplysningen att i rummet intill voro fyra väggar klädda med litteratur avhandlande denna bok. "Så det är inte alltid studentens lyckliga dagar", tröstade vår ciceron.

Och de goda Uppsalahistorierna har han riktat med bl. a. en liten kostbar pärla, då han annonserade ut ett rum att hyra i sin våning. En helt vanlig korrekt hyresannons. Men med tillägget: "Universitet finnes i huset." Det är inte vem som helst som har dylika bekvämligheter att bjuda.

Mycket mindre bekvämt ha de många, som i dessa dagar oktoberflyttat in i nya hus. Där man får balansera på bräder över vallgravar av lera för att komma in i den nymålade eller omålade porten och upp i de otapetserade våningar, där varmvattensrören inte släppa fram en droppe vatten och där balkongräckena lysa med sin frånvaro, så att man lika gärna kan trilla ner på gatan som att vara kvar i våningen.

Och för detta skall man betala hyra. Nej, det brukar kunna bli avdrag, man har rätt till avdrag. Men jag undrar om herrskapet någonsin varit med om de långdragna förhandlingar, allt det resonemang i bästa fall och

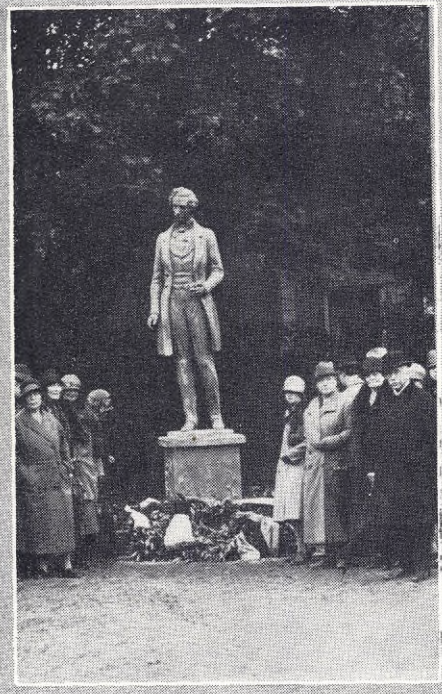
alla de trakasserier i sämsta fall som hyresgästen får gå igenom, innan detta avdrag ordnas. Eller mestadels inte ordnas. Den, som känner till den saken, tycker nog som de flesta beskedliga och lättsinniga svenskar att hellre betalar jag en hundralapp för mycket än jag står ut med allt detta spring. Tid är också pengar.

Så går det mestadels till att värden får sin hyra, fastän hyresgästen är i sin solklara rätt att få avdrag för utstånden vedermoda i ett ofärdigt hus. Det vore på tiden att detta missförhållande ändrades. Men någon bättring är väl inte att vänta förrän de nya våningarna bli så omoderna att värden får vara tacksam att få en hyresgäst — — — Eller då det finns så många nya våningar att man inte slåss om dem — — —

*

Undan för undan går det, så sakta och så småningom. Nyligen har barnvårdsnämnden ingått med en skrivelse till folkskoledirektionen med förslag om undervisning för folkskolan i sexuell hygien. Varje mor skall känna tacksamhet härför och följa förslaget öden med förväntan. Ty även om världen har sett präktiga och sunda människor förr utan denna undervisning och även om sedliga förvimmelser icke komma att försvinna med detta förslags realiserande, så minns varje kvinna — och kanske även man — vilket grubbel, vilken nyfiken undran, vilka tvetydiga viskningar, vilken kvalfull blygsel hon som skolflicka genomled i detta ämne. Det är onödig ballast i ungdomsåren och hon är glad om hennes dotter kunde slippa lindrigt ifrån det. Förnuftig skolundervisning i detta ämne skall hjälpa både mor och döttrar ur en ömtålig situation.

EBE.

Iduns Uppsalaresenärer hade en intressant och lärorik dag i staden vid Fyris under docenten H. Cornells kunskapsrika ciceronskap. Här ses färdledarna, samlade i Botaniska trädgården, x docenten H. Cornell. Och t. h. ses Prins Gustaf omgiven av beundrarinnor i Iduns sällskapsresa.

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

EN SÄLLSKAPSTALANG SOM FÖRSVINNER

NÄR MAN LÄSTE POESI HÖGT VID AFTONLAMPAN

"Molnets broder" i Konstakademien.

Förre landshövdingen i Malmö, greve Robert Dela Gardie bör väl, om någon, ha kärleken till poesi och skaldekonst i blodet. Såväl i Vasaborgen i Upsala, där Mathilde och Lotten von Kræmer växte upp i dagligt umgänge med allt vad samtiden hade av vittra män och kvinnor, som i landshövdingeresidenset i Linköping och på Silfåkra i Skåne där grevinnan Mathilde sedan kom att resivera som landshövdingenska och slottsfru, omnudades klassikern och den gryende skaldbegåvningen med samma intensitet. Greve Dela Gardie har naturligtvis hört Atterbom läsa sina blomstervers, Wennerberg sin "Slottsklockan" och den svärmiska moster Lotten i styvkjortel och kanonlockar föredraga sina egna dikter, men i livligaste minne har han väl ändå sin vackra och spirituella mor som var en musikalisk och recitatorisk begåvning av Guds nåde.

Vad lästes då i de De la Gardieska salongerna? Greven drar sig inte till minnes någon särskild favoritskald, om inte möjligen Tegnér. Och så naturligtvis konung Oscar, som var husets umgängesvän. Han skänkte alltid grevinnan Dela Gardie sina diktverk, praktbundna, guldsnittade och vederbörligen dedicerade, och det dröjde vanligen inte länge om innan grevinnan kunde föredraga de klangfulla strofernas mångfald ur minnet.

Grevinnan Mathildes döttrar voro likaledes utomordentliga recitatricer — ingen tränad skådespelerska läser "Döbeln vid Jutas" bättre än den ena av dem ännu i dag gör det — och landshövdingen själv vidgår till slut att han också "uppträtt" och läst dikter. Både "Sång till solen" och "Jag stod på stranden under kungaborgen" och allt möjligt. Hans favoritpoet är fortfarande Tegnér och bland yngre skaldar beundrar han kanske mest Anders Österlings musa.

— Jag följer med tidens diktning så gott jag hinner", säger den ungdomliga landshövdingen som själv gärna höll litterär på landshövdingeresidenset i Malmö, "men jag finner sällan något som kan hänföras till vad man kallade älsklingsdikter. Sådant som man förr i världen läste gång på gång tills man kunde det, kanske t. o. m. skrev av. Nutidens ungdom förefaller inte heller att brås på sina fä-

Arkebiskopen har i en intervju borta i Finland berättat att hans såväl som hans hustrus älsklingskald är Runeberg och att de båda bruka läsa de runebergska diktverken högt i familjekretsen. I vår tid då radio och grammofon dominerar har ju deklamationskonsten undanträngts och det hör till undantagen att nutida ungdom läser en dikt vackert, ännu mindre lär sig den utantill. Om hur det lästes poesi förr i berömda litterära salonger eller i familje- och kamraters krets berätta här några kända personer. Flera svar inflyta i nästa n:r.

der i svärmiskt hänseende — den knackar möjligen av senaste slagern på maskin eller stenograferar ned den medan den föredrages. Sentimentalitet kan man inte beskylla vår ungdom för — och så gott är kanske det.

*

"Molnets broder" hos målarflickorna.

De fria konsternas akademi måtte varit en s. k. hygglig institution förr i världen, d. v. s. på 70-talet. Jenny Nyström-Stoopedal berättar om sina elevår där, hur flickorna under pauserna brukade kura ihop sig i något hörn och andaktsfullt lyssna till "Molnets broder" eller något annat känslofullt skaldestycke, föredraget med patos och passande darrning på stämman. En nutida akademielev kanske ler och säger "så sentimentalt" medan hon förfriskar sig med en cigarett eller justerar sin gossfrisyr och spekulerar över vart hon skall ta vägen i kväll — hon har lovat "gå ut" med en bekant. Lilla mamsell Nyström och hennes kamrater gick för det första inte "ut", på sin höjd gingo de till varandra en aftonstund och när teet var druckat musicerades en stund och deklamerades.

— Jag läste inte vers själv berättar Jenny Nyström, men jag njöt av att höra på. Var det något stycke som riktigt slog an på mig satte jag mig ibland att illustrera det för mitt nöjes skull. Själv läste jag Andersens sagor. Det kunde jag utantill flera stycken och i mitt tycke har det aldrig funnits vackrare poesi i världen.

*

På en gammaldags bruksherrgård fick poesien ligga i arbetsglädjen.

Fru Anna Bergström-Simonson, under många år lärarinna i talteknik vid vårt Musik-konservatorium, menar att trycksvärtan och kommunikationerna förkvävt känslan för poesiens blå blomma.

— Vem har tid med poesi när man skall läsa ett eller annat tiotal tidningar i veckan och fara hit och dit med iltåg och flygmaskin? Man skall vara samlad för att njuta av skaldkonst. I mitt hem hade vi inte heller så mycken tid övrig för dylik samling det är då visst och sant, vi voro 12 barn utom allt tjän-

stefolk som fordrades för bruksgårdens skötsel. Tyg och garn och kläder, bröd, ljus och potatismjöl, allt fabricerade vi hemma, så poesien för oss låg mest i arbetsglädjen. Men vår mor arbetade alltid under sång och det var mest psalmer och folkvisor hon sjöng. Jag lärde mig älska både språket och poesien genom hennes visor. Senare, när jag kom i skolan fascinerades jag av Viktor Rydberg. Jag kunde ligga om kvällarna och läsa hans dikter tyst, men ändå lägga ner boken på täcket, blunda och stornjuta av klangen i detta rena och ädla och storvulna språk, vari han, enligt min mening, var alla tiders mästare.

Högläsningen, både av poesi och prosa försvinner, säger Ni. Ja, men det har ju kommit en hel del professionella recitatörer i stället, så nog kan man få höra vers läsas om ens själ trår efter det.

Att högläsningen vid familjebjudningar och alla möjliga andra tillfällen fallit ur modet är ingenting att sörja över. Att höra ett diktverk vanställas genom att läsas av en oskolad och okultiverad stämma är inte roligt varken för publiken eller skalden!

*

Med Strindberg och tapisserinål.

Regissör Knut Nyblom röjde redan tidigt sin art, ty när han var 4 år kunde han både ord och melodi till en vers som lydde så här:

Alltid, alltid vinkar idealet,
aldrig, aldrig räcker det sin hand.

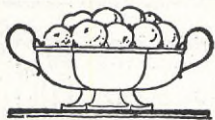
Men som han inte begrep valören av ett sådant ord som idealet så sjöng han på detta sätt:
Alltid, alltid vinkar lite galet. . . .

— Lite längre fram blev Johan Olof Wallin min älsklingskald, den psalmvers som börjar: "Glädje utan Gud ej finnes" var det vackraste jag visste på jorden.

I Uppsala var vi ett litet kotteri på fyra stycken studenter som brukade samlas och läsa högt för varann. En läste och de andra — handarbetade. Jag själv sydde tapisseri, en skar i trä, vad den tredje hade för sig minns jag inte. Vi läste Gustaf af Geijerstam och Strindberg, modernt och radikalt skulle det vara. Kan Ni se den lilla studentklicken, påtande med nål och pennkniv och läsande vid fotogenlampan i en liten studentkula? Fyra hyggliga och exemplariska unga män med den ljusnande framtid för sig! Vem skulle trott det om 80-talets student!

"En läste och de andra — handarbetade."

KONSTNÄRLIGA SILVERPJÄSER
med bestående konstvärde, framställda under medverkan av Jacob Ångman.
GULDSMEDS A.-B. I STOCKHOLM
Fabrik grundad 1867. — Ingen egen butik.
Våra fabrikat finnas hos varje guldsmed.

HÄRVANS HEMFÄRGER i påsar
— lämpa sig utmärkt även för
Kallvattensfärgning.

KEJSARINNAN — MARTYREN

ETT PORTRÄTT AV RYSSLANDS SISTA TSARINNA

EN DAG I DECEMBER 1916 BESÖKTE den sista kejsarinnan av Ryssland staden Novgorod för att inspektera ett militärlasarett och för att bedja i Sofiakatedralen, en av de äldsta klosterkyrkorna i Ryssland. Innan hon lämnade staden, gjorde hon ett besök hos en gammal som helig betraktad kvinna, som tillbragt fyrtio år hjälplös i sin säng, alltjämt bärande de tunga botgörarbejor, hon för en människoålder tillbaka hade ålagt sig. När kejsarinnan inträdde i den gamla cell, hördes en svag röst yttra följande halvt profetiska ord: "Här kommer martyren, tsarinnan Alexandra Feodorovna". Samma namn, som den visionära kvinnan då förlänade Rysslands kejsarinna, kommer eftervärlden förvisso en gång att giva henne.

För dem som studerar världshistorien är det påfallande, vad Alexandra Feodorovnas öde liknar Marie Antoinettes. "Tyskan", mot vilken förtalet hetsade folkmassorna före den ryska revolutionen, har mera än ett drag gemensamt med "Österikiskan", mot vilken hatet, och bakdanteriet riktat sig under de år, som föregingo franska revolutionen.

Huset Romanoff föll — liksom bourbonerna — till stor del som offer för kvinnlig avund och ryktessmideri samt en uppjagad folkstämning.

Som tragisk gestalt tillhör ock Alexandra Feodorovna nu historien. Redan hennes yttre hade något av hjälttinnan i en stor tragedi. Den, som skriver detta, såg henne, då hon stod på sin levnads och lyckas höjd 1896, vid tiden för kroningen i Moskva. Hon var lång samt fint och vackert byggd, med ett rikt, guldblont hår. Hennes hy var klar och rosig, och hennes stora mörkblåa ögon som i elds-ljus syntes nästan svarta, hade redan då ett uttryck av melankoli. Över den stolta gestalten vilade ett drag av höghet.

Personer, som ståt henne nära, framför allt hennes förtrogna vän och tidigare hovfröken Anna Virubova, har berättat, huru kejsarinnan under dessa år framför allt i kretsen av sin familj oftast var glad och älskvärd, och huru hon sålunda gjorde skäl för det engelska smeknamn, "Sunny", som kejsaren givit henne, och som han nästan alltid använde. Detta strålande lynne var förhärskande ända till de år i början av 1900-talet, då ovädersmolnen började hopa sig över tsarriket, och då rysk-japanska kriget med de i samband därmed följande oroligheterna gav en antydning om vad som skulle följa under och efter världskriget.

Anna Virubova har givit en bild av kejsarinnan från denna tid, då hon väntade det sista av sina barn, den son Alexej, vars sjukdom skulle bereda föräldrarna så stora sorger. Virubova skriver: "Den högväxta gestalten var höljd i en löst sittande klänning av mörk sammet, garnerad med pälsverk. Hennes personlighet syntes finare och sprödre än vanligt. Bakom henne och givande en utsökt relief åt hennes ljust gyllene hår, stod en storväxt neger, präktigt klädd i skarlakansröda byxor, guldbroderad jacka och vit turban." Dessa mörkhyade abessinska jättar, vilka tjänstgjorde som dörrvaktare i kejsarparets enskilda våning, tillhörde de kvarlevor från 1700-talets hov, som kejsarinnan avskydde, men som det icke var möjligt för henne att avskaffa.

Olika äro de porträtt som sedan krigets dagar tecknats av Rysslands sista kejsarinna, men mest har man kanske haft hårda och fördömande ord om henne. När stormen nu bedarrat, framstår hon dock för oss som en martyr, en sällsynt olycklig kvinna, som utsatte sig för onödiga misstankar, men mera blev oskyldigt förtalad. Sådan tecknar henne i denna läsvärda artikel major Oswald Kuylenstierna.

Hennes karaktär motsvarade hennes yttre, fasthet och viljestyrka tillhörde de dominerande dragen. Fastän hennes vanor och livsåskådning voro utpräglat engelska, var hon i grund och botten en förnäm tyska och hade fått en sådans omsorgsfulla, men ofta ensidiga uppfostran. Den känsla av furstlig värdighet, som utmärkte henne, hade heller icke förringats, sedan hon bestigit kejsarinnetronen. Med den djupaste undersåttliga vördnad blickade ju ryssarna ännu upp till sitt kejsarpar, som — vad kejsarinnan beträffar — utåt uppfyllde även de strängaste fordringar. Utan att tröttnas, fullgjorde hon den mängd av ceremoniella uppgifter, som ställdes på henne, medan hon i sitt enskilda liv utvecklade en germansk husmoders bästa egenskaper, måhända drivande några av dem till sin spets. Till dessa — av den slösaktiga ryska societeten strängt ogillade — egenskaper hörde hennes sparsamhet. T. o. m. hennes intima vän Anna Virubova uttalar sig lätt klandrande härom. Hon skriver:

"Uppfödd vid ett jämförelsevis fattigt litet tyskt hov, förlorade hon aldrig vanan att vara sparsam med pengar. Alldeles som i privata familjer, där ekonomisering är absolut nödvändig, fingo de yngre storfurstinnorna ära sina äldre systrars kläder. När det var fråga om att välja presenter åt gäster eller släktingar eller åt uppvaktning, brukade kejsaren endast välja ut vad som tilltalade honom, under det kejsarinnan alltid undersökte priset och tog reda på om juvelerna, pälsverket eller vad det nu var, var värt vad som begärdes för dem."

Till kejsarinnans fel hörde vidare en viss nervös häftighet och brist på självbehärskning, som även Virubova ej alldeles kan bestrida. Däremot framhåller hennes väninna med värme och med full rätt, att kejsarinnan ingalunda var den kalla och stolta kvinna, likgiltig för det allmänna bästa, som hon före kriget av förtalet utmålades.

Till hela sin kulturella läggning var hon en utpräglad, anglosaxiskt betonad västerländska, och i denna kulturvärld sökte hon uppfostra sina barn, något som väckte livligt ogillande inom den chauvinistiska ryska överklassen. Det vanliga samtalspråket i familjen var engelska, och i det idylliska familjeliv, som skapades, då de vackra och älskvärda dottrarna började växa upp, intog tedrickning och engelska romaner en framstående plats.

Men i ett avseende var den forna prinsessan Alix av Hessen mera äkta ryska än de storfurstinnor och andra damer inom hovet, som klandrade henne. En medfödd religiös läggning gjorde, att hon efter sin övergång

Kejsarinnan Alexandra Feodorovna med sin ende son.

till grekisk-katolska kyrkan med lätthet tillägnade sig de mystiska sidorna hos densamma.

Kejsarinnan förvärvade sålunda en för västerlandets bildade hart när obegriplig sympati för det slags tiggarmunkar och kringvandrande botpredikanter, varpå Ryssland är så rikt. Att hon var fullt uppriktig i denna sin sympati för den ryska mystiken, härom lider intet tvivel. Det är tragiskt att finna, att just detta hennes tillägnande av ett äkta ryskt drag skulle bliva en av de betydelsefullaste anledningarna till hennes kommande olyckor. En av dessa, som ett slags helgon och undergörare betraktade män kom i hennes väg. Det var Rasputin. Den vänskap, hon visade honom på grund av hans förmåga att hälsobringande inverka på hennes sjuka son, skulle av förtalet uppblåsas till ett otillbörligt känslöförhållande och giva anledning till Rasputinskandalen, som i sin tur gav signalen till kejsardömetts störtande.

Den, som först satte i gång hela denna skandal, var en hovdam, tillhörande den mäktiga och inflytelserika familjen Tutcheff i Moskva, och som beklädde befattningen som högsta lärarinna för de kejsarliga barnen. Det var hon, som spred ut historierna om Rasputins täta besök hos kejsarfamiljen, varvid hon utmålade honom som havande fritt tillträde t. o. m. till de unga storfurstinnornas sovrum. Ehuru med en viss tvekan från kejsarens sida blev hon till sist förvisad från hovet och bidrog därefter att i Moskva upphetsa meningen bland de tongivande mot kejsarinnan. Dessa voro redan förut intagna av fördomar mot henne och nekas kan ej att hon på flera sätt stötte dem tillbaka. Likartad var hennes ställning gentemot hovkretsarna i St. Petersburg.

Före kriget krigets utbrott kunde Alexandra Feodorovna sålunda icke berömma sig av någon större popularitet, men då kriget utbröt förändrades detta förhållande. Kejsarinnan grep nämligen då med lågande energi sig an med ett omfattande arbete för organisationen av fältsjukhus och sanitetståg. Inom kort blev hon en duktig sjuksköterska. "Jag har

(Forts. sid. 1055.)

EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

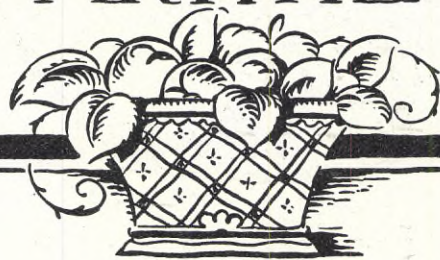

ALLA SOM BAKA HEMMA
inse värdet av Ekströms Jästmjöl. Ju bättre brödet har jäst i ugnen, desto bättre, mera välsmakande och lättmjält blir det. Använd därför alltid Ekströms Jästmjöl.
— Cream-Phosphatpulvret med den underbara jäskraften.

IDUNS JUBILEUMS-ARTIKLAR

NÅGON HAR SAGT ATT OM MAN märker sin stil på väg att förfalla till upp-
repningar och vaneord bör man läsa en konst-
närligt skriven bok för att få sitt förråd upp-
friskat och förskönat.

Rådet är gott.

Men giv ett råd för att vårt talspråk må
kunna bli befriat från sina värsta olater! Jag
begär inte att vi ska lägga våra fraser såsom
en svensk dam, gift med en fransman, hæl-
sade mig: O, min fru, ni gör mig lycklig ge-
nom äran av Edert besök — hon sa så på
svenska. Då är det bättre att säga: Det var
snällt att ni kom eller rent av: Det var hyg-
gligt att ni tittade upp till mig. Vad jag me-
nar är den lättja i talesätten som vi alla sjun-
kit ner i. De nya zigenar- och tjuvord un-
gdomen riktat sitt ordförråd med känner jag
inte, det fordras nog också en viss energi för
att lära sig dem och de bytas ju om mer än
vart femte år. Nej, det är andra som sedan
åtskilliga decennier klubbat sig fast och som
synas omöjliga att bli ren ifrån. Till exem-
pel stilig. Ett stiligt väder kan betyda en klar
sommardag, en frisk kultje, ett grannt snöfall,
lagom skare, god spårnö, ett vackert vårregn,
en mild höst och mycket mera. En stilig
kvinna kan lika väl vara en ståtlig uppasser-
ska som fröken Elsa Brändström. En stilig
karl kan vara en välväxt löjtnant, en god do-
mare, en skicklig läkare och lord Robert Cecil.

Ett senare uttryck är det äckliga ordet flott,
som vi ju också fått från tyskarna. En flott
kostym, en flott racer, en flott middag. I mon-
dåna kretsar har ordet ytterligare förstärkts
till asflott, som jag ju inte alls förstår, men
som mitt tjusta öra uppfångat.

Snygg betyder inte ren och hel, en snygg
flicka är en vacker flicka, en snygg boksam-
ling är ett urval av utmärkta och väl bundna
böcker.

Om man har sett en teaterföreställning, hört
ett föredrag, varit på en fest, och tillfrågas
hur det var svarar man: Jo vars. Och
är man rädd att det inte skall låta fullt upp-
skattande tillägger man: Jo då. Då är det be-
röm. För övrigt kan munnen gå som en mo-
tor. Jag tror att denna ordslapphet icke en-
dast beror av lättja. Man vill inte låta kom-
ma på sig att verka tillgjord. Det är kanske
en reaktion mot förra tidens översvallande ut-
läggningar. Jag hörde av en vän från Lon-
don hur ungdomen talar där. Till exempel
ett par som är intresserat av varandra, kanske
rent av kära. De träffas och han säger: Det
var en snygg klänning du har. Hon svarar:
Va i h—e menar du? Det betyder: Älskling,
vad du är vacker i dag. Och: O nej, det kan
du omöjligt tycka, säg inte så, säg inte så!
Det där skall kanske föreställa efterkrigstrött-

Talets lättja och olater.

Av

Anna Branting

"Giv ett råd för att vårt talspråk må kunna
bli befriat från sina värsta olater!" — denna
önskan uttalas av fru Anna Branting i hennes
jubileumsartikel, där hon sätter fingret på en
öms punkt hos vår tids människor och gör
det med vanligt temperament och spiritualitet.

het, fast de unga voro barn då och väl inte
haft alltför ont av kriget. Men vi, vad äro
vi trötta av? Skall det vara en följd av kris-
tiden, så ha vi ju efteråt ätit upp oss och
mer än det.

Icke nog med att språket är slött och slar-
vigt, ungt folks uttal är retsamt suddigt och
alltför lågmält. Och det har det varit länge.
Jag minns då vi sutto vid middagsbordet, min
man och jag, med våra yngre barn och de
talade med varandra, frågade min man: För-
står du vad de säga? Inte ett ord, sade jag,
men det är jag van vid. Dottern heter Sonja,
men brodern iddes inte få det till mer än
Schonn — nu äro de bättre, och av hänsyn
till mig hör jag en stor del av deras konver-
sation. Till många av mina unga vänner
måste jag upprepa: Tala så att man hör! De
le ofta medlidsamt som om de tänkte:
Stackare, hon börjar bli döv, och höja rösten
under några minuter för att sedan åter hänge
sig till ett i varje fall för mig virrigt mum-
lande. Nå det må vara att hörseln, liksom
andra organ inte är lika animaliskt sprallig,
som då man var yngre — mig gör det ingent-
ing, ty det mesta, som sägs är inte mycket
bevänt med och jag skulle önska, jag skulle
önska! att inte höra till exempel de ogrann-

Iduns tävlan för oktober.

En ny månad och en ny månadstävling för Iduns
läsekrets. Som ämne för oktobertävlan sätter Idun
upp rubriken

Fortsättningshemmet.

Vad betyder det? frågar Ni. Jo, med detta ämne
avser Idun att fråga sina läsarinor hur ett hem
skall byggas upp praktiskt från början. Hur skall
man ordna sitt hem och köpa sina möbler alltifrån
den första lilla dubletten för att dess inredning
skall kunna följa en livet ut eller på annat sätt prak-
tiskt användas? Svar, gärna med illustrationer
märkta "Oktobertävlan" före oktober månads ut-
gång. 100 kr. i pris.

laga fänigheter, som yttras bakom mig, då
jag sitter på en teater. Mycket hellre ville jag
då lyssna till artisterna på scenen. Men icke
heller de tala väl nu för tiden. Det var en-
dast de av gamla skolan, som lärde sig tala.
Den konsten att sänka stämman till en visk-
ning, men så att varje ord förnimmes, tycks
vara i utdöende. En som uppträdde som
mästarinna i det hänseendet var Ellen Key.
Inte bara av välvilja, men av enklaste höv-
lighet borde folk lära sig tala så att ingen
i sällskapet känner sig utesluten. Fransmän-
nen ha ännu bevarat sin distinkta pronon-
ciation. Och det löjlige händer att en stackare,
som jag, som saknar sinne för främmande
språk, ofta fattar mera av en fransk konver-
sation än av en svensk.

Därför, lika stor balsam det är för ögat att
se unga människor, men det är inte roligt
alltid att dväljas i kretsen av dem. Undan-
tag givas helt visst. De ha också för vana
att plötsligt vända sig till varandra och ännu
mera lågmält småknöttra. Naturligtvis ingen-
ting elakt — jag avskyr de elaka och und-
viker dem. Nej, helt oskyldigt, men det är
inte angenämare för det. Tacka vet jag ett
sällskap av äldre, väluppfostrat folk, inte så
äldrade att de äro gaggiga, men lagom för att
ha vett och vishet. En ring av kunniga, helst
lärda, levnadsglada män, där man figurligt
talat får sitta vid Gamaliels fötter, lyssna och
ödmjukt lära, män som i all sin överlägsenhet
dock ej äro nedlåtande och förkrossande. Som
ofta ungdomen i sitt övermod är. Men sådana
tillfällen regna inte över en — numera. För
mig finns ingenting mera upplyftande och
givande.

Men gudskelov att det finns böcker. Hos
de stora författarna är språket klart och mejs-
lat, tankarne renade från slagg. Har jag en
natt läst en sådan bok begagnar jag inte da-
gen därpå orden stilig, flott och snygg, och
jag svär inte ens om jag stöter armbågen, som
annars är frestande nog. Ty vi-svåra också nu
för tiden och inte bara de unga, tyvärr. Det
är vårt sätt att vara duktiga och frigjorda.
Kunde vi åtminstone få bort detta, men va-
nan är starkare än tolv hästkrafter. Vi ha
lärt det från gatan. Men kom inte och påstå
att i en familj nu det är tjänarna som svära,
nej, det är fröknarna och ofta nog även fru-
arna. Jag skulle inte vilja höra vad tjänarna
saga om herrskapets språk, men jag tror de
baxna. Hyggliga tjänare bemöda sig om en
städad ton, men ofta icke de som betala lö-
nerna. De halka så lätt ur en, dessa fula glo-
sor. Men ibland kunna jungfrurna vara allt-
för kinkiga. Jag hörde en som sade: Just en
fin fru, som säger *angår*, och det är ju att
driva fordringarna för långt.

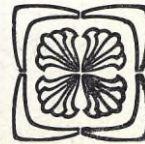
CAP
Turbanpraliner

Utan fördyrande omslag,
med de läckraste fyllningar.

originalaskar å

kronor 7,- kronor 3,50 kronor 1,85
1 kg. 1/2 kg. 1/4 kg.

H J Ä L P D I G S J Ä L V !

RÅD TILL MIN DOTTER I IDUNS MÅNADSTÄVLAN.

HJÄLP DIG SJÄLV! GÖR DET SJÄLV!
Lita på dig själv!

De där råden känner du nog igen, min unga dotter. Många, många gånger ha de ljudit i ditt öra, ända sedan du som helt liten låg i din lilla säng om morgnarna, log ditt mest intagande löje och jublade ditt: "Mamma, opp!" Det var så frestande för din mor att lyfta dig i ett famntag, sätta dig i knät och dra de små klädesplaggen över dina knubbiga lemmar. Du var så liten, men en annan ännu hjälplösare varelse väntade redan bakom vaggans sängomhängen på mors armar, och du fick höra ett uppmuntrande: "Hjälp dig själv!" Du kunde. Jag hade satt fram en pall vid sängen, och en mjuk matta var utbredd under den. Visst hände det ett par gånger, att du trampade miste och kom med en duns i golvet, men du lärde dig snart att balansera din lilla smidiga kropp, icke blott, när det gällde att kliva ur sängen utan också, när du skulle upp och ned för de långa trapporna vid de dagliga promenaderna med mig och lilla systern. Det kliade ofta i mina fingrar, när jag såg dig draga på de små strumporna avigt, sätta skorna på fel fot och vända byxorna bak och fram. Det hade ju gått så oändligt mycket fortare för mig att ta på dig allt det där själv. Men du skulle lära dig, och du lärde dig det också otroligt fort.

Gör det själv! Hur många gånger fick ej min lilla tös höra det, när det gällde att plocka in de utströdda byggklotsarna i lådan eller diska och ställa in dockservisen på sin plats. Tyckte du, att jag var hjärtlös den gången, du klivit upp på skafferihyllan för att ta en sockerbit, och du blev skrämmd och föll i golvet med hela bitsockerburken i famnen. Du skrek, som om du slagit armar och ben av dig, och du skar dig i fingret på burken. Stiga upp fick du göra själv, se'n jag förvissat mig om att du var hel till liv och lem. Fingret förband jag, men se'n fick du plocka upp varanda glasskärva och bära ut i sophinken och lägga alla sockerbitarna i en annan burk, kliva upp på en stol och sätta burken tillbaka på hyllan. Det stöldförsöket gjorde du aldrig om trots att du slapp

Det har icke varit lätt att utdela priset i Iduns septembertävlan bland uppsatserna över ämnet "Tre råd till min dotter, om jag hade någon". Man skulle vilja ge pris åt många — nu blir det sign. M. H., som tar hem segern för sin välkomponerade uppsats med råd, som kunna vara till nytta för många unga damer. Flera bidrag i ämnet följa.

både stryk och bannor. Du var bara en liten tulta, när du fick bädda din säng själv, stoppa dina strumpor och tvätta och stryka dina klädningar.

Tidigt lärde jag dig följa rådet: "Lita på dig själv!" Du fick en väckarklocka i julklapp det första året, du gick i skolan, och jag tror ej du kommit för sent någon morgon. Några läxförhör har aldrig kommit ifråga, och ändå tror jag du gått säkrare till skolan än många av dina kamrater, som fått läxorna förhörda hemma.

Nu är du stor. Det är ditt sista år i skolan. Till våren får du den vita mössan. Jag ser dig stå där rank och käck, beredd att välja levnadskall och skaffa dig ökade kunskaper

Iduns kvinnoklubb

har börjat sin säsong och sekt. II har valt ny ordf., grevinnan Fanny von Wilamowitz-Moellendorff, som Idun härmed hälsar välkommen. En angenäm underhållning bereddes klubben vid höstens första samkväm av fru Anna Levertin, som intressant och spirituellt skildrade en säsong i Paris, förde oss in i franska hem, i teater-, litteratur- (Forts. sid. 1054.)

Från Idunklubbens, sekt. II, första sammanträde, då grevinnan Fanny von Wilamowitz-Moellendorff — vid föreläsningbordet i fonden — valdes till ordf.

för att kunna fylla detsamma. Det lilla rådet: "Hjälp dig själv" som så många gånger sporrat dig som barn i lek och arbete, må det fortfarande bli dig en drivfjäder.

Jag vill berätta dig en historia, en ung kvinnas historia. Hon hade valt sig en levnadsbana och börjat utbilda sig för densamma. En tid innan hon skulle ta sin examen kom en ung man i hennes väg. Han hade en bra plats och kunde gott försörja en hustru. Han var ivrig och otålig att få ett hem, där han kunde få njuta samlivet med en älsklig kvinna. Den unga flickan var kär, alldeles gränslöst kär, och så gav hon sin examen på båten, och de gifte sig. Men det stundade hårda tider, kristider, det blev brist i kassan och skuldsättning. Nu lever familjen på svältgränsen. Den unga frun får slita ut sig med hushållsarbete och grovsysslor, som överstiga hennes krafter. Hade hon haft sin examen kunde hon fått en plats, som satt henne i stånd att bidraga till familjens uppehälle och givit henne rätt att känna sitt värde. Jag vet intet arbete, som blir så lite uppskattat som hustruns i ett fattigt hem.

Du är vek och varm i själen. Det kan komma en dag, då du står inför samma val. Du kanske möter en man, stark och villig att bära dig på sina armar genom livet. Men vad finns det för garanti för hans uthållighet. Låt ingen binda dig i äktenskapets bojar, förrän du kan känna dig fullt fri och självständig i dem. Och det kan du först, när du vet med dig själv att du, om så fordras, kan försörja dig själv med ett arbete som på samma gång ger ditt liv innehåll och glädje.

Du kanske kommer i den lyckliga ställningen, att du utan ekonomiska bekymmer helt kan få ägna dig åt ditt hem, din make, dina barn. Då kommer jag åter med mitt andra råd: "Gör det själv." Låt inga lejda händer göra, vad dina egna kunna och orka med. Vårda dina små, giv dem själv deras lekamliga och andliga spis! Sy deras kläder! Red din makes bo varmt! Gör hans intressen till dina! Och var tacksam, att du får göra det. Det är en sann kvinnas ljuvaste lott. M. H.

En verklig njutningsdryck får Ni av

Kobbs Zaryana Thé

(uttalas: SARJANA)

Erhålles överallt i originalförpackningar à 75 öre, Kr. 1.75, 3.50, 6.75 o. s. v.

INGA OKUNNIGA HEMBITRÄDEN MER

KÖPENHAMN HAR FÅTT EUROPAS FÖRSTA FACKSKOLA
FÖR HEMBITRÄDEN

ETT PIONJÄRVERK SOM MANAR TILL
EFTERFÖLJD.

FÖR NÅGRA VECKOR SEDAN IN-
vigdes vid Fensmarkgade på Nørrebro det
stora imponerande komplex, som har uppförts
av Husassistenternas fackskola. Den vackra
röda byggnaden är ritad av en av Köpenhamns
duktigaste kvinnliga arkitekter, fru Ingrid
Möller Dyggve, och den besökande undgår
icke att lägga märke till hur varje enskild in-
teriör så att säga präglas av kvinnlig smak
och kvinnligt färgsinne.

Jag träffar skolans föreståndarinna, fröken
Marie Christensen, under en mansålder den
outtröttliga förkämpen för husassistenternas
sak. En stolt känsla bör det vara för denna
duktiga dam att se sitt livsverk krönt med ett
så vackert resultat. Fröken Christensen be-
rättar på ett anspråkslöst sätt om de många
årens strider och besvärligheter:

— År 1899 stiftade jag "Tjenestepigefor-
eningen", och på vårt program stod bl. a. kå-
rens utbildning. Som ung tjänsteflicka hade
man på den tiden en pinsam känsla av att inte
kunna sina saker . . ., man blev så liten och
ödmjuk, och man gick från den ena platsen
till den andra. Då jag var 20 år gammal, var
jag lycklig nog att få komma i en duglig hus-
moders hushåll, där det fanns både arbets-
och fritid. Hon förklarade och lärde mig
skillnaden på att kunna sitt arbete och att
inte kunna det. Så mognade hos mig efter
handen tanken på att göra något för att mina
medsystrar skulle kunna få det bättre och
lära mera. Under 27 år har jag nu arbetat
för denna sak.

Föreningen, som stiftades av mig då jag
var 28 år, hade på sitt program tre huvud-

*En märklig nyhet meddelas från Köpen-
hamn, där tack vare en framsynt kvinnas
energi den första fackskolan för hembiträden
sett dagens ljus. Därmed torde ett stort steg
vara taget mot bättre förhållanden inom den
arbetskår, som är en av samhällets viktigaste.
Iduns Köpenhamnskorrespondent ger oss en
skildring av den nya skolan.*

punkter: förbättring av tjänarnas livsvillkor,
en bättre utbildning samt omsorgen om kå-
rens gamla. Det lyckades oss att samla ihop
7000 kronor. Och så etablerade vi 1906 skolan
för tjänsteflickor. Den hade sina lokaler i en
våning i Rosengaarden. Allt var naturligtvis
mycket primitivt, men dock ha 3000 unga
flickor genomgått kurserna där. De flesta
kommo från obemedlade hem, och måste där-
för bo billigt. Vi satte upp en matsal för
gäster, där elevernas mat serverades åt all-
mänheten, vi inrättade tvättinrättning och ba-
geri och på så sätt ökades våra inkomster.
Vår huvudprincip var alltid att de unga ele-
verna delvis skulle betala sin utbildning med
sitt arbete.

Vi kunde glädja oss åt att redan efter det
första året av stat och kommun erhålla an-
slag, och sedan ha de inte svikit oss.

Redan för 10—12 år sedan insåg jag, att
lokalförhållandena voro för små; vi måste
bygga oss ett eget hem. År 1919 fingo vi
tomten härute vid Fensmarkgade av kommun-
en, och året efter vände jag mig till vår ar-
kitekt, fru Dyggve, och bad om ett kostnads-
förslag. Vi höllo utställningar, basarer etc.
och allt detta i förening med vår dagliga

Fröken Marie Christensen.

verksamhet: bageriet, tvättinrättningen m. m.
gav så mycket att vi slutligen hade över
100,000 kronor.

Åter vände jag mig till staten och kom-
munen om hjälp, och då Stauning 1925 bil-
dade sin regering, började det ljusna för våra
planer. Vi fingo genom regeringen ett ränte-
fritt lån på 75,000 kronor, och tillsammans
med tomten och våra egna medel disponerade
vi alltså över omkring 1/4 miljon.

Så började vi på verket. Och i dag står
huset färdigt. Luftsloppet har blivit verk-
lighet . . .

Fröken Marie Christensen visar mig det
stora femvåningshusets alla avdelningar. Vad
man överallt lägger märke till är det präglade
sinne för det praktiska, den moderna smak
som råder, och de höga krav som äro ställda
på hygienien.

Köken verka exempelvis rent ut sagt för-
näma med sina skinande spisar, sina prak-
tiska bord och diskbänkar. Där finnas kök för
de mera försigkomna — här lagas maten, som
serveras i matsalen i byggnadens bottenvå-
ning — för unga flickor som utbildas sig att
förestå mindre hem, och för nybörjare. Sko-
lan kan inalles taga emot 150 elever, som alla
bo i skolhuset — trevliga flickrum med fyra
i varje. De undervisas av 10 lärarinnor —
teori och praktik följas åt.

Vi titta in i föredragssalen där för ögon-
blicket ett tiotal unga elever äro sysselsatta
med handarbete. Och fröken Christensen vi-
sar till sist barnavdelningen, där de blivande
mödrarna lära barnavård efter alla konstens
regler. Några babies ligga i sina vagnar eller
sitta vid lekborden och tyckas befinna sig ut-
märkt. Rundturen avslutas i tvättinrättningen,
som redan har en stor kundkrets, och i mat-
salen, där man för kr. 1:20 får serverad en
utmärkt middag, till och med utan "dricks".
Bakom matsalen ser jag en trevlig salong för
kaffets intagande och för samtalande.

Det stora komplexet har kostat 660,000 kro-
nor. Det står nu härute i det livliga Nørre-
brokvarteret som ett talande vittnesbörd om
vad uthållighet och duglighet förmå uträtta.
Ett socialt arbete av den största betydelse ut-
föres här — lika säkert som att *dugliga hus-
mödrar* äro och förbli en av samhällets
grundpelare.

V. S.

Ett sällskapsrum på Husassistenternas fackskola.

Five o'clock tea- skorpor

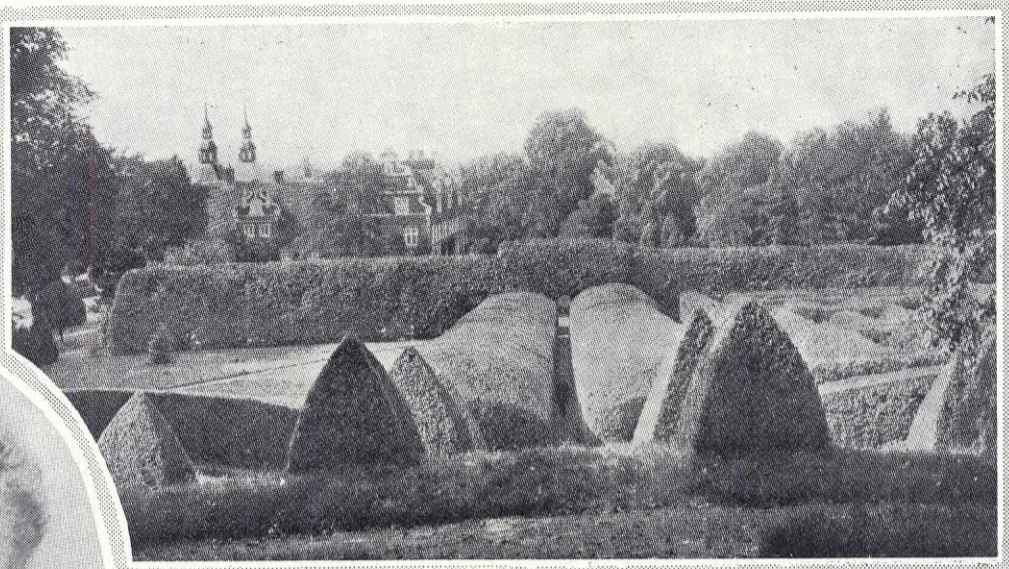
1 lit. grädde
250 gr. smält smör
3 teskedar Tomtens Vanillin-
socker
425 gr. socker
3 matskedar Tomtens
Bakpulver
Vetemjöl lagom till utbakning

BEREDNING: Rör smöret med sockret samt till-
sätt grädden och Tomtens Vanillinsocker; Det
med Tomtens Bakpulver blandade mjölet till-
sättes och degen knådas. Forma till små run-
da bullar, några cm. i genomskärning. Grädda
alla på en gång. Skär bullarna till skorpor
medan de ännu äro varma. Torka sedan i ugn.

SLOTTET MED DEN BERÖMDA PARKEN

HOS LANDSHÖVDING OCH FRU TORNERHJELM PÅ WRAMS GUNNARSTORP.

"Ett av Sveriges sällsynta ting" — så kallar Linné Wrams Gunnarstorps park, som jämte det ståtliga slottet här presenteras.

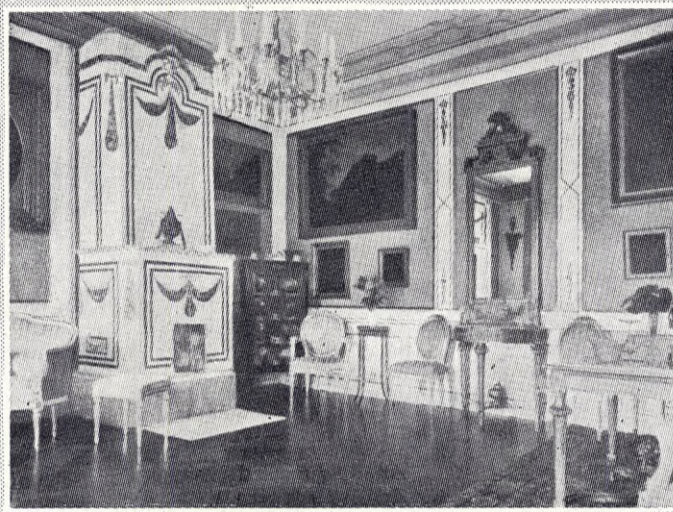
Wrams Gunnarstorp.

Landshövding Gustaf Tornerhjelm.

Fru Charlotte Tornerhjelm f. Ankarcrona.

Vita salongen.

PÅ SÖDERÅSENS VÄSTSLUTTNING i ett grandios och starkt kuperat landskap ligger det ståtliga Wrams Gunnarstorp, berömt bl. a. för sina praktfulla trädgårdsanläggningar, sin enastående djurpark och sitt tavelgalleri. Det är också ett grandios par, som residerar där, f. d. landshövdingen i Malmöhus län, Gustaf Tornérhjelm och hans maka, dotter till gamle överhovjägmästaren Viktor Ankarcrona.

Wrams Gunnarstorp har som sagt ett överdådigt vackert läge. Redan Linné råkade under sin skånska resa i extas över dess anläggningar, och säkert är, att man under vandringen genom den kuperade och ytterst välvårdade parken, som omärkligt övergår i skog, rik på villebråd, gång på gång stannar betagen. En härlig blandning av bok och ek, de senare förunderligt rakvuxna, som höga, smärta furor, kläda slutningarna. I en fördjupning mellan träden är överhovstallmästarens hästgrav, d. v. s. landshövdingens fars, där den utpräglade hästvänner begrov sina käraste djur, och i en ravin porlar en bäck utför branten ner mot dammarna, som närmast omge slottet. Ovanför slutningen ligger djurparken, den största i vårt land, 150 tunnland skogsmark inhägnade med en hög stenmur och här beta i full frihet ett femtiotal rådjur, kronhjort och dovhjort. Under snöiga vintar lägger man ut föda åt dem, vilket gör, att de gärna hålla sig i närheten av byggnaderna. Från en plåtå uppe i parken har man en hän-

förande utsikt över det lägre liggande landskapet, ända bort mot Kullaberg, som avtecknar sin dimblå, kraftigt skurna profil mot himlen. Och nedanför våra fötter breder sig dessa enastående anläggningar, buxbomshäckarna — de påstås vara de största norr om Alperna — som anlades ungefär samtidigt med slottet, d. v. s. under 1600-talets första hälft, och om vilka Linné säger, att han aldrig sett något härligare så långt han någonsin rest, "och kan den väl räknas för ett av Sveriges sällsynta ting, som giver det tydligaste prov på Skånes härliga klimat."

Bakom dessa imponerande och ytterst välsköta anläggningar och rosenkvarter, som om sommaren flöda av färger och doft, sticka slottets kopparspiror upp mot skyn. Inbäddat i lummig grönska ligger det samtidigt eleganta och tungt pompösa renässansslottet med sina fyra sammanbyggda längor helt inramade en borggård av ansenliga dimensioner. I frontonerna äro olika vapensköldar inpassade, Tornérhjelm, Wind, Ulfstand, Skougård, Giedde och Berch — ägare till Wrams Gunnarstorp genom tiderna. Det var Ingeborg Ulfstand, dotter till Holger Ulfstand till Häckeberg och hennes make, Jörgen Wind, den berömde danske amiralen, som dog 1644 av de sår han erhållit i slaget vid Femern, vilka uppförde Wrams Gunnarstorps nuvarande byggnad.

Landshövding Tornérhjelm, den i sitt gamla län så mäktige och på en mängd områden

inflytelserike magnaten, uppbär med grandesa traditionerna på sina fädrens borg. För besökaren är han en underhållande värd, som gärna och intresseväckande berättar om varje saks historia, som blivit honom kär. Många av Wrams Gunnarstorps berömda tavlor hänga i biblioteket. Där är Kiörboes typiska rapphönshundar, där är Marcus Larssons Kronborgs slott i månsken, mera stillsamt stämningfullt än hans senare bullrande arbeten. Som alltid handskas han dock även här lite vårdslöst med de celesta fenomenen — han har placerat månen rakt i norr. Här finns också ett porträtt av den myndiga fru Ingeborg Ulfstand, en ytterst livlig bataljmålning av Salvator Rosa, en anmärkningsvärd gammal målning av trä av flamländskt ursprung, en liten typisk Tenier och en synnerligen tilltalande duk av Louis Sparre över borggården på Wrams Gunnarstorp.

I röda salongen fångas blicken främst av den stora, underbara gobelinen, en utomordentligt vacker skogstapet, vimlande av växter och djur och med en bård med handtecknat mönster. Den är vävd i Bryssel på 1600-talet och signerad Jacques Cordys. Många av de vackra minnesrika sakerna på Wrams Gunnarstorp härstamma från Thureholm och ha länge gått i arv inom Bielkesläkten — fru Tornérhjelmns mor var född Bielke —, och bland dessa är en handkärna av ostindiskt porslin, en mycket ovanlig sak.

(Forts. sid. 1054.)

En hälsodryck

Begär läkareprospekt från **HANDELSFIRMAN BRASIL, Göteborg.**

som är verksamt mot snart sagt alla sjukdomar samt rekommenderas av doktor Klas Björkman, Göteborg, m. fl. läkare, är **MATTE REAL** äkta **Brasilianskt hälsoté**. Finnes i apotek och välsorterade speceriaffärer, Endast äkta i vidstående originalförpackning.

SAMHÄLLSSKOLOR FÖR KVINNORNA?

ETT UPPSLAG SOM ÄR VÄRT ATT TÄNKA PÅ.

HURU SKULLE DET VARA OM VI kvinnor vid mera mognad ålder, sedan skol-läsning och examenshets sjunkit undan, liksom kvicknade till och satte oss på skolbänk igen för att repetera och lära oss allt efter förmåga vad vi i vårt dagliga liv behöva ha reda på. . . .

Det kan ju tyckas att vi ha mera än nog av såväl skolplugg som av mer och mindre praktiskt lagda fortsättningskolor, kurser och föreläsningar, men det förefaller ej så då man närmare ser på resultat som vunnits därmed.

En massa kunskaper till trots *veta* vi bra litet. Bristande intresse för medborgerliga förhållanden är naturligtvis en av orsakerna till en hel del allmän okunnighet. I fråga om ett ämne som t. ex. statskunskap så förefaller det ganska naturligt att det övervägande antalet av skolungdomar betraktar det som "utanläxa" utan någon vidare praktisk betydelse för framtiden.

Kvinnorna ha fått sin rösträtt, men mer och mer framgår av erfarenheten att kvinnorna till sitt stora flertal mycket litet intressera sig för de samhällsfrågor de nu ha rätt att delta i. Från alla håll hör man klagomål här-om. Hur få kvinnorna mer intresserade och mer ansvarskännande för sin uppgift? Fru Maja Alvin, själv "brinnande anden", ger i dessa rader en vink om förbättrade förhållanden. Utan att närmare ingå på detaljer framkastar hon en första tanke på en kvinnornas frivilliga "samhällsskola" i hopp om att tanken skall slå rot hos andra kvinnor — Idun tar gärna emot inlägg i denna fråga och ser gärna att dess läsarinna komma med ytterligare förslag och detaljer för och emot.

Om vi därför rent ut skulle kunna enas om att på frivillighetens väg söka realisera tanken på kvinnans samhällsskola, där undervisning enkelt och praktiskt meddelades oss svenska medborgare i samhällslära och därmed sammanhängande läroämnen.

Mer och mindre tacksamma elever borde finnas landet runt. Ifråga om lärarekrafter för ändamålet behöfde det ej bli svårigheter i ett land som vårt. Vi ha ju ett mångtal män och kvinnor som på alla tänkbara områden samlat grundliga kunskaper att teoretiskt praktiskt nyttiggöras.

I fråga om lokaler så finns knappast ett samhälle på landet eller en stad där det saknas möjligheter att vissa timmar i veckan få disponera utrymme för sådant ändamål.

Tid kan säkert skapas om viljan är god.

Den oundgängliga kostnadsfrågan är svår som vanligt, men taga vi bara itu skulle väl även den kunna ordnas.

Vi kvinnor ha ju egentligen i och med 1921 års riksdagsbeslut emottagit förtroendet att politiskt (och socialt) vara jämställda med männen — alltså *ansvariga* samhällsmedlemmar och för att vara en ansvarsmedveten indi-

(Forts. sid. 1058.)

SVENSK SKRÄDDARDOTTER PÅ PARISOPERAN

ANNA JOHNSON SOM ÄR DEN STORA BALETTSTJÄRNAN I PARIS.

DANSEN HÖR TILL DE GLADA konsterna, heter det. Till de bitterljuva, skulle jag vilja säga — som all konst. En balettdivas bana är ingen dans på rosor utan arbete, arbete och åter arbete.

Redan vid sju eller åtta års ålder börjar den träning att hålla alla leder mjuka som aldrig få släppas, så länge dansösen utövar sin konst. Stjärnorna öva gärna en timme om dagen. Den klassiska balettens teknik, som är stommen i all danskonst, även den som sedermera tar friare former, är oerhört svår att tillkämpa sig. I denna genre hade ryska kejsarliga baletten nått en oanad skicklighet och Parisoperans balettkår har också alltid varit vida berömd härför.

För att riktigt göra mig räkning om det jättearbete som kräves innan en "stjärna" kan visa sig på firmamentet, begav jag mig försedd med en inbjudning av den nuvarande maitre de ballet, Mademoiselle Zambelli, att övervara en av hennes lektioner.

De älvor i styvkjolar, som annars visa sig på tiljan nattetid i bengalisk belysning, voro nu församlade i arla morgonstund i en stor ljus sal högt under takåsen. Och orkestern var utbytt mot en äldre snäll herre vid flygeln.

Ehuru klädda i den traditionella dräkten verkade eleverna nu mindre älvor än balettråttor. I handen höll lärarinnan en lång stav eller käpp, och minsta lilla snedsteg för att icke säga snedsprång, undgick ej hennes svarta öga.

... Chassez, glissez. — Om igen. Om igen. Bort med knä't! Fram med armen. Man hoppar så här. Inte som en björn. . .

Ja, så pågick drillen i timmar. När klockan slog tolv tassade den tyllklädda skaran upp för trappan för att fort klä om sig. Man skulle hem och få sig en bit mat — kanske med underjordiska järnvägen till en helt annan stadsdel — och så tillbaka till eftermiddagens re-

M:lle Anna Johnson.

En svensk, som studerar operaaffischerna i Paris, finner till sin glädje mycket ofta det svenskklingande namnet Anna Johnson i balettprogrammen. M:lle Johnson är en av Stora Operans i Paris främsta dansöser och hennes far var svensk — vår korrespondent presenterar henne närmare här.

petition i och för kvällsföreställningen. Innan man så kom hem på natten, trött och hungrig, hade klockan hunnit bli både ett och två.

Och klockan nio på morgonen börja åter lektionerna. Så går det år ut och år in. De flesta eleverna stanna dock som ett nummer i flocken. Endast de få utvalda nå den svåråtkomliga rangen av stjärna.

I parisoperans balett har alltid funnits en hel del utländska element. Taglioni, som på femtiotalet dansade så människorna gräto, hade en italienare till far och en svensk mor samt var född i Stockholm. Och komma vi till dagens balettkår, lyser där ett rent svenskt namn! En stjärna i operans konstellation heter nämligen Anna Johnson, en mycket uppburan artist. För att få se denna landsmaninna på nära håll sökte Iduns korrespondent upp henne i hennes eleganta hem och där blev jag på det vänligaste mottagen.

Mademoiselle Anna Johnson visade sig vara en helt liten smärt dam med kastanjebrunt hår och ansiktstypen var mer germansk än latinsk. Hon berättade att hennes far var svensk men modern fransyska. Själva kunde hon "icke tala svänsk", som hon sade. Fadern, som var skraddare hade naturaliserat sig och barnen fått en helt fransk uppfostran. Han var död för länge sedan, men ett arv från höga norden var det svårmod som bodde i hennes sinne, förklarade hon med ett litet melankoliskt leende.

Vårt samtal rörde sig naturligtvis mest om olika arter av dans. Den danskonst, som hon behärskade var den klassiska och det samma gällde hela operans balettkår, vilken är ganska bortkommen då den söker sig in i modernistiska riktningen. Tåspetsdansen, det är mitt rätta element, förklarade hon leende.

Ja, i sanning, hur många gånger hade jag ej sett henne flyga lätt som ett fjun över tiljan, och väggarna i salongen där vi sutto voro fyllda av porträtt av prima ballerinnan i olika poser och framställda av stora målare och skulptörer.

A. L.

GUBBENS

rekommenderas som marknadens finaste konservinläggningar.

Egen ostron-anjovis Kalasfiskpudding Kalasfiskbullar

Kalas sill Kaviar Vingasill Matjessill

ETT SKÖNHETSRECEPT:

Använd Eder varje dag av **Viodoltvålen** om morgonen med kallt och på kvällen med ljunt vatten. En klar och ren hy bliver resultatet.

PARFUMERIE VIOLA, GÖTEBORG

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

LOVISA ALMQVIST.
Fru, Kølva gård, Alandsdal.
Änka efter handlanden Frans
Almqvist, Almunge.
90 år den 20 oktober.

THINDA EHRENKRONA.
F. von Post, Västerås. Änka
efter kaptenen, frih. Paul
Ehrenkrona.
80 år den 14 oktober.

JOHANNA BÄCKLUND.
F. Dahlberg, Stenkvista,
Eskilstuna. Maka till kyr-
koherden P. J. Bäcklund.
80 år den 18 oktober.

ANNA LILLIESKÖLD.
F. Flodquist, Värnamo. Maka
till f. d. häradshövdingen
Arvid Lilliesköld.
75 år den 17 oktober.

HANNA LJUNGQUIST.
F. von Knorring, Lindfors.
Änka efter stationsmästaren
J. G. Ljungquist.
75 år den 14 oktober.

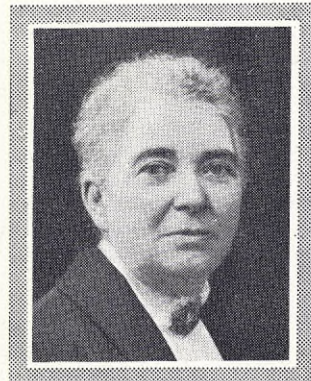
HILDA ARBMAN.
Fröken, Kalmar. F. d. mu-
siklärarinna vid Kalmar se-
minarium. Dotter till kon-
traktsposten E. Arbman.
70 år den 17 oktober.

ANNA NORDENSVAN.
F. Ekenstierna, Stockholm.
Maka till skriftställaren, fil.
d:r Georg Nordensvan.
65 år den 15 oktober.

HEDVIG NORDBERG.
F. Hägglund, Nyby, Gamla
Uppsala. Änka efter kon-
traktsposten N. F. Nordberg,
Bjärträ.
60 år den 15 oktober.

ELLEN BÖÖS.
F. Pegelow, Falköping-Ran-
ten. Änka efter förvaltaren
Bror Böös.
60 år den 17 oktober.

AMY KULLGREN.
Fröken, Göteborg. Prokurist.
Under 9 år kassaförvaltare
för Sv. Röda Korsets 6:te
distriktsstyrelse m. m.
60 år den 17 oktober.

JENNY SCHULTZBERG.
F. Lokrantz, Djursholm. Ma-
ka till f. d. förste revisorn i
Kammarrätten Henrik
Schultzberg.
60 år den 17 oktober.

ELISABETH AXELSSON.
F. Jernbergh, Järna. Maka
till kyrkoherden i Överjärna
och Ytterjärna Karl A.
Axelsson.
55 år den 14 oktober.

ELSA AKERHIELM.
F. Dahl, Stockholm. Änka
efter kommandörkaptenen,
friherre Ludvig Akerhielm.
55 år den 14 oktober.

MARIA ÖGREN.
F. Sundberg, Stöde. Maka
till kyrkoherden i Stöde Erik
Ögren.
55 år den 15 oktober.

HILDEGARD DAHLIN.
F. Lindgren, Kungsbacka.
Maka till stadsläkaren, d:r
Herman Dahlin.
55 år den 19 oktober.

MARIA BERG.
Fru, Stockholm. Affärsinne-
havarinna.
50 år den 4 oktober.

ANNA HAMMAR.
Fru, f. Hansson, Göteborg.
Inneh. Henriksens pensionat.
50 år den 10 oktober.

WALBORG BACKMAN.
F. Lilliesköld, Borås. Maka
till överstelöjtnanten G. W.
Backman.
50 år den 12 oktober.

ANNA LAMBERG-
WÄHLIN.
Fru, Stockholm. Fil. kand.
Översättarinna. Maka till
red., fil. d:r Karl Wählin.
50 år den 12 oktober.

ANNA DANELL.
F. Gustafson, Uppsala. Maka
till rektorn vid folkskolesemi-
nariet, fil. d:r G. Danell.
50 år den 13 oktober.

Bon Ami

ger klarare fönster
med mindre arbete än förr.

Pris
40 öre.

SPÅDOMEN. AV EBBA VON SETH

UPPE PÅ VINDEN STOD CARIN Gyllengrip och grävde i den stora ekkistan med oputsade beslag. Ljuset silade sparsamt in genom fönstergluggarne, men i hornlyktans blinkande sken vecklade unga Carin upp sidenskimrande damastväder. Fru moder hade låtit spänna för stora täckvagnen, fodrad med citrongul sammet, och åkt till Kruses på Hovgården, så hon kunde osedd få betrakta forna tiders härlighet.

I kistan förvarades blå sidenskor med spetsiga klackar och spännen, vita silkesstrumpor och den manteaux av storblommigt siden, som mor-kär hade haft på sin spensliga figur när hon drog till hovs. Carin suckade djupt. Aldrig skulle hon få träda in i galacoursalen på slottet i Stockholm och se de granna gyllenläderstapeterna föreställande Ahasverus och drottning Esther, och alla silverlampeterna sedan! Fru moder hade sagt att hovets förlustelser och lättfärdighet icke var för henne, som skulle vara "ärboren och from". Hon hade nog hört tissel och tassell om de nyinförda sederna däruppe i huvudstaden, och sett hur alla näderna snörpt på munnen när någon oförsiktigt nog nämnt den sköna, olyckliga fröken Taubes namn. Nu var hon dömd att sitta och tvina bort i en skog i Östergyllen. Men hon var född till något helt annat. Vid vänstra mungipan skulle hon ha en svart mouche, stor som ett sockergryn; två kroklockar skulle kröka sig i pannan och så skulle han, hennes "hjärtans allra käraste" viska dåraktiga saker i hennes lilla öra...

Nu suckade Carin än mer, när hon lyfte fram fru moders gulaktiga sidenskor med falnade bandrosetter. Försiktigt stack hon foten i den ena. Ack, så föga de passade till hennes grova kattunsklädnings. Skulle hon någonsin få skrida på slika små skor upp för gången i Godegårds kyrka? Hon ser unga björkar i bägar över portalen och framför altaret prunka de första pionerna, och den jowaliske prosten i svart kaftan och med brillor

på näsan är lika röd som pionerna. Hon hör sin kära mor snyta sig under frisyrens florsrensor. — "Jag Carin Gyllengrip tager dig Georg Örnsköld — — — Amen." — Men, allsmäktige Gud, var fanns han nu? Hon sjönk ihop i sin pösande kjortel och började snyfta i äreneklädet. Det var som ett helt värflöde. Hon vågade ju aldrig gråta så att fru moder varnade det. Fru moder log aldrig mera, men bolmade esomoftast på den otäcka pipan och hennes liv pendlade mellan drällväven och hushållsböckerna. — Ack, icke hade hon väl gråtit så sen hennes dyre herr fader vart döds-skjuten i Polesien eller hennes ende bror blev borta bland Armfeltens blå gossar i Norges fjäll. Ty lille Axel vart död några månader efter Fredrikshall. — Nu sutto de två ensamma i sin övergivenhet och sedan 1500 lod silver smultits ner, var där platt intet kvar av den forna glansen. Det var så jämmerligt långtråkigt. Och ändå. — Nog hade fru moder också varit ung och levnadslustig och haft spelande ögon och kinder "röda som Vallmogeblad."

Men var fanns han, var fanns han? Hon tänkte på deras sista bitterljuva möte i parken, som ingen visste om, strax innan han for till Finland med trupperna. Gullvivornas gyllne kaskader hade flödat över gräsmattorna och på himlen drevo små ulliga moln. Han hade skänkt henne ett konterfej och lovat att skriva. Ett brev, det första och det sista, kramade hon nu i handen. "Mitt aldrakäraste hjärta och utvalda vän", läste hon i en skrift som var blekt av tårar och kyssar. Han hade skrivit ett poem:

"Christ give var dag jag henne må se
Mitt hjärta har hon i dvala,
Så vore jag frälst från sorg och ve,
Jag finge var dag med henne tala.
Eya, eya!
Hon kan mitt hjärta hugsvala."

Nu var skrivelsen flera månader gammal. Och där borta i "Björnlandet" på andra sidan Bottenhavet kunde de trolla; yx, kax, kolme, så ställde häxorna till hagel och oväder och så bryggde de farliga kärleksdrycker. Gamla

Gabriella i torpet på udden var inte fri från trolldomskonst, det hade hon hört. Hon var finska och spådde i kaffesump och flottiga grå kortlappar. — Om hon skulle kila dit ett slag. Än var det en dryg stund tills hon kunde vänta att täckvagnen rullade upp på gårdsplanen.

Carin kastade en yleschal över huvudet och rusade i väg, hack i häl följd av vakhunden Frej. Lindarnes löv hade blåst ner i stora drivor, som kantade vägen, och leran stänkte upp om fotknölarne. I stugan vid sjön var det beckmörkt, men när herrgårdsflickan bultade på, tändes en enda talgdank. Spågumman såg ganska beskedlig ut, trots ett smutsgrått huckle och oordnade hårtestar kring det skrumpnade ansiktet med små sluga, plirande ögon. Det blev liv i ansiktstrycket när hjärterdamen lades i mitten på fällbordet och de andra korten i strålar omkring. Hon såg begrundande på Carin och så ruskade hon på huvudet. "Tre sexor, si, si, hjärtevännen har farit över båd' land och vatten, en brav karl är han och har blanka knappar, men aj, aj, aj, där ligger två svarta åttor i rad; hinder, elaka hinder... Två olyckor följas strax av en tredje, och då är marken grön igen. Så sker en förändring. Hjärter nia; stor traktering och nya kläder också. Hon råkar ut för svart-sjuka — spader sjuar och klöver sjuar är ont förtal" — — — Tack, sade Carin, som suttit stel och rak med stora, runda ögon. — Tacka aldrig, sade oraklet, och neg åt kopparslantens, som tryckts i hennes knotiga hand. —

Därute silade regnet i ett tätt duggande, lövet var blankt och vått och en saffransgul fullmåne hängde över storskogen. Åkrarna stodo kala och stubbiga och när Carin gick över bron dånade forsen, som hon hört så långt hon mindes tillbaka, och vattenmassorna yrde upp ett fradgande skum som stänkte i ansiktet.

Det var ödsligt på kyrkogården, som hon

(Forts. sid. 1056.)

Bröllop firades den 3 september i Alingsås landsförsamlings kyrka mellan e. o. hovrättsnotarien E. Jacobsson och fröken Gunnel Ericsson, dotter till rådmannen C. A. Ericsson och hans maka, född Lönnrot. (Foto: J. Olson, Alingsås.)

Dagens bibelord.

Utvalda för Idun av prinsessan
Ebba Bernadotte.

Gud står emot de högmodiga, men de ödmjuka
giver han nåd. I Petri 5:5.

Ödmjukan eder alltså under Guds mäktiga hand.
I Petri 5:6.

Ty var och en som upphöjer sig han skall bli
förödmjukad och den som ödmjukar sig skall bli
upphöjd. Lukas 14:11.

En människas högmod bliver henne till förödmju-
kelse, men den ödmjuka vinner ära.

Ordsp. 29:23.

Ty om någon tycker sig något vara fastän han
intet är, så bedrager han sig själv. Galater 6:3.

Jesus sade: Tagen på eder mitt ok och lären av
mig, ty jag är saktmodig och ödmjuk i hjärtat, så
skolen I finna ro för edra själar. Matteus 11:29.

Den som nu så ödmjukar sig att han bliver så-
som ett barn, han är den störste i himmelriket.
Matteus 18:4.

Bøj dig hjärta, för din konungs vilja,
låt dig böjas helt till hans behag;
bliv ett intet i dig själv, att Jesus
mätte bliwa allt för dig en dag!
Bøj dig hjärta, bøj dig håg och sinne,
mot din Gud uti din inre grund
i tillbedjande och stilla ande!
Se han är dig nära stund för stund!

Bröllop ägde rum den 22 september å Stadshotel-
let i Borås mellan byggnadsingenjören Gösta Bengts-
son, Stockholm, och fröken Tyra Svenson, Borås,
dotter till framlidne fabriksidkaren Salomon Sven-
son och hans efterlämnade maka. (Foto: Hall.)

Kungsörs

nyheter i bakformar av koppar och
aluminium en prydnad för köket.

P A R I S I S T O C K H O L M

FRÅN M:ME LANVINS MANNEKÄNGUPPVISNING.

En händelse av rang vid höstsäsongens debut i Stockholm var m:me Jeanne Lanvins mannekänguppvisning. Några av hennes här visade mannekänger och toaletter ha fotograferats speciellt för Idun. (Foto: Kapten P. Källgren.)

En av Lanvins berömda stilkäändningar: matt rosa taft i ett virrvarr av volanger.

Det var en uppvisning på gott och ont — m:me Lanvin hade nog komponerat ihop en del, som hon aldrig skulle visat i Paris, men som hon trodde skulle falla i smaken häruppe, där isbjörnarna promenera omkring på gatorna. Men vi ha varit på mannekänguppvisningar förr, bästa madame. Och det ville sig också så illa att Stockholms mondänaste och elegantaste publik lystrat till madames inbjudan, kräsna, välklädda damer ur både vår börds- och intelligensaristokrati och — hast Du mir gesehen — även några herrar författare och museimän. Prinsessan Märtha var där och bar kappan i vinröd sammet, fru Eli Löfgren syntes i svart och en charmant cape av mullvad, franske ministerns maka, som klär sig hos Lanvin, i turkosblå turban och turkosblå garnering på svart klädning, grevinnan Ebba Bonde i bois de rosefärgad korrekt förmiddagsdräkt och grevinnan Bielke i tunn, men ändå "sportif" beigefärgad klädning.

Men låt oss icke för några pråliga exportmodeller glömma att madame även gav oss strålande vittnesbörd om den klädkonst, för vilken hon är berömd. I några förnäma sport-saker av originella ylletyger, lyckade färgkombinationer och personligt präglade modeller — klockkjolen och prinsessklädningen tycktes särskilt omhuldade. Och i sina ryktbara stilkäändningar och även övriga aftontoaletter. Vilken grace, vilken säkerhet, vilken smak och fantasi i dessa än luftigt böljande, än pompösa toaletter. Vi förvänta stilkäändningsepidemi efter detta — men de böra helst vara stilkäändningar av Lanvins märke.

En charmant komposition i mjuk, trikaliknande guldlamé och ljusst mossgrön crêpe Georgette.

Hängslen — som mölas i ryggen precis som herrarnas — av mocka är en originell detalj av denna förmiddagsklädning i svart ylle och vit crêpe de chine.

Roseviolett crêpe Georgette utgör materialet i denna graciösa klädning för en ung dam. Kjolen böljar i rika veck, rynkningar och snibbar och den lilla bole-rojackan ger ungdomlighet åt modellen.

Pingvin heter denna förmiddagsklädning i svart ylle med ett rakt stycke av vit rips påknäppt med svarta knappar — en effektiv kombination, inspirerad av pingvinens fjäderskrud.

EN KONSTSAMLARE AV STORA MÅTT

THORSTEN LAURINS SAMLING UTSTÄLLES I KONSTAKADEMIEN.

En lycklig idé har Sveriges Allm. Konstförening förverkligat med att i Konstakademien utställa dör. Thorsten Laurins storartade konstsamling, som annars är tillfinnandes i hans Djurgårdsvilla endast för privata vänners blickar. Man häpnar inför dessa skatter, det är som ett helt Nationalmuseum. Ingen bör försumma att besöka utställningen. I dessa bilder ses några prov från utställningen.

En dyrgrip av första rang är Bastien Lepages porträtt av Sarah Bernhardt.

Ett av Oscar Björks bästa porträtt.

Originalmodellen i vax av »Domaren» av J. J. M. Carriés hör till utställningens dyrbaraste nummer.

Carl Larssons första oljemålning.

Ernst Josephson är rikt förträdd på utställningen. Här ett vackert porträtt.

FARÉNA CRÈMEN

Utmärkt underlag för huden.

den eleganta damvärldens förnämsta skönhetsmedel. Högt uppskattad för sin milda, välgörande inverkan på huden. Utan att efterlämna fettglans intränger Faréna i porerna och skänker åt hyn skönhet och behag.

Gahns
Upsala
Kungl. Hovleverantör.

GUSTAFSON & LJUNGQVIST

Flyglar och Pianon
Kungl. Hovlev.

A-B FÖRENADE PIANO- & ORGELFABRIKER
GÖTEBORG

En god vana

Det är en god vana att befordra matsmältningen med Colmans senap. Och en vana, som är mycket lätt att förvärva, då Colmans sätter en så pikant smak på maten.

SENAP
är den äldsta aptitväckaren och den bästa ty den

BEFORDRAR MATSMÄLTNINGEN

Colmans SENAP

Blanda den **FÄRSK** varje dag

ARTI HEMFÄRGER

äro utan jämförelse bäst.

A.-B. EUG. WINGÅRD, MALMÖ.

Iduns kvinnoklubb.

(Forts. fr. sid. 1046.)

Runa Torgén.

Gerda Castelli.

och konstsång i Paris. Fröken *Runa Torgén* var en angenäm musikalisk bekantskap, med frisk stämma och temperamentsfullt föredrag sjöng hon några operaarior och romanser. En utställning av *Louise Adelborgs* vackra keramikarbeten vann tydligen klubbens varma gillande.

Nästa gång sammanträder Idunklubben sekt. II torsdagen den 20 okt. och sekt. I torsdagen den 27 okt. Då blir det åter en dam nära förbunden med Idun som klubben får göra bekantskap med, också hon f. ö. hemma i Sverige på kortare visit liksom föregående föredragshållerska. Det är fru *Gerda Hellberg-Castelli*, syster till Iduns grundläggare *Fritiof Hellberg* och sedan många år bosatt i Rom, som då gör Idunklubben den äran. Fru Castelli är också för en större allmänhet känd som författarinnan — hennes senaste bok "En vit fluga" utkommer i dagarna, "Under Italiens sol" utkom i fjol. Fru Castellis föredrag har till ämne ingenting mer eller mindre än Mussolini, ja, vad talar man förresten om annat, när man kommer på visit från Italien? Ett kåseri om Mussolini är alltså vad fru Castelli utlovar och klubbens damer äro nog ivriga att lyssna till den skildringen.

Vrams Gunnarstorp.

(Forts. fr. sid. 1048.)

Vita salongen är ett förtjusande rum i vitt med väggdekorationer i guld, en utomordentligt vacker antik kristallkrona från Thureholm, en unik gammal kakelugn målad i klara, paranta färger o. s. v. Här äro en hel del gamla holländare representerade.

I det lilla intima skrivrummet ha mera moderna målare samlats, Ankarcrona, Lundegård m. fl. Och sist i raden — det är en praktfull fil av rum — ligger landshövdingens föräldrars sovrum med en ofantlig, pompös skulpterad säng, ett praktverk i sitt slag, med Stierncronska och Tornérhjelmiska vapnen.

Bland de många delikata ting landshövdingen samlat omkring sig är en sevrès-skål med Louis Philippes monogram samt en stor servis av ett synnerligen ovanligt slag. Alla fat äro dekorerade med blommor, men allt, som har med dessert att göra, med djur. De ståtliga ryttarprisen, silverpjäser vunna av landshövdingens far, i Hamburg 1836 t. ex. — äro värda att ses och likaså en liten utsökt dosa av blå emalj, som Kejsar Nikolaus II vid ett besök i Stockholm gav åt överhovjägmästare Ankarcrona, landshövdingens svärfar.

IDUN

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Grundlagd av *Frithiof Hellberg* Utgivare: *Beyron Carlsson*

Redaktör:
Eva Nyblom

Redaktionen: Kl. 9—5 | Expeditionen: ... kl. 9—5
Norr 9803 | Norr 1602 — Norr 6147
Red. B. Carlsson kl. 1—3 | Annonskontoret: Norr 6147
Norr 402 | Annonschefen: 1646

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

50 öre vid bred textspalt, Lediga platser och plats-
40 öre vid smal textspalt, sökande 30 öre, pensionat,
Helmarg. 55:—, halvmarg. skol- och diverseannonser
30:— pr gång, 20 mm. hög. 35 öre, minimipris 4: 20.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. A.	Vanl. upplagan	Uppl. B.	Vanl. upplagan
Helt år	17:—	Helt år	15:—
Halvt år	9:—	Halvt år	8:—
Kvartal	4: 50	Kvartal	4: 25

STEINWAY & SONS

Flyglar och Pianon

Den oöverträffade förebilden för hela världens pianofabrikation.

Ersamagetur:

LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM - Jakobsbergsgatan 39

Marta-skön

Inregistrerat

befriar Eder från de obehag som beta trötta och ömma fötter. Fynig modell, mjuk och höjlig lädersula, fil-fodrad inläggssula, lagom låg klack och gummiack. Av svart 12.—
Lack 14.—

Expedieras fraktfritt direkt från Skofabriks A.-B. Oskaria, Örebro

Slagna

äro alla rekord både i torktid och hållbarhet av Extra Light

CABINET COPAL VARNISH

Torr på 4 timmar! Sodafast!

Då denna fernissa därjämte blir mycket hård utan att spricka, ej mattnar eller vitnar varken för vatten, spirituosa eller bensin är den själva idealen för alla invändiga lackeringar såsom för golv, mattor, möbler, dörrar, bänkar, paneler, diskbord m. m.

Man lackerar golvet eller mattan på morgonen och går därpå vid middagstid!

Färg- & Ferniss Fabriks A.-B.
STANDARD
Trelleborg.

Badinrättningen

Telefon Sö. 330 56 och Sö. 4867.

Exablerad 1875.

Södermalms Tvätt- & Badinrättning
Badstrugatan 4.

Tvättinrättningen
Telefon Sö. 336 30 och Sö. 15735.

Bholepalmine

är crèmen som skyddar huden vid bläst och kyla

Charity Begins at Home.

DET TALADES NYLIGEN I DESSA SPALTER OM skolflickor, som pudrade sina skära små ansikten. Det var jag som talade och jag var, som någon kanske minns, inte så indignerad som imponerad över den nuvarande unga generationens franka mod att vidgå sina oarter.

Men på en vecka kan det hända mycket.

Och igår kom som en blix från molnfri himmel en urladdning, föranledd av en misstänkt god doft. Vi äro ense om att barn inte skola dofta något annat än barn, rena, snygga barn. Ett barn skall inte dofta som en vuxen av vare sig parfym, eau de Portugal, briljantin, tobak, extra strong, myskmadra eller annat. Men vårt barn doftade. Jag kände det, då jag kysste henne på kinden och jag ryggade stungen tillbaka och min hy förvandlades. Hennes med, hon blev långsamt röd under min blick. — Vad är det? sade jag. — P-p-puder, stammade hon. Kära läsare, ni må tro att det kändes. Det var helt enkelt den äldre generationens maktlösa storkning i strupe, lungor och hjärta, då den finner, att trots allt *kan* den inte kämpa mot tidsandan! Det är en upptäckt, vill jag lova. Ingen slipper tydligen ifrån den. Självt har jag som sjuttonårig av en äldre dam i umgängets yttersta periferi fått två av avsky bräddade repliker mig serverade: "Det kommer aldrig en tång i mitt hår" och "om *min* dotter rökte, skulle hon få lämna mitt hus!" Adressen var inte att misstaga sig på. Jag var krusig som en gumse — det ansågs att man skulle, om man icke ville särskilt markera ett strängt sinne, och min generation var just den, som började röka — för att snart ointresserat lägga bort det.

Här stod jag nu själv inför mitt puderdoftande barn. Det visade sig, att man hade lekt teater, det slags klubbteater à deux, som de flesta uppväxande ungdomar leka. Den äldre kamraten ägde puder.

— Men vad föreställde du? frågade jag. (Invärtes visste jag, att det var orätt att fråga. En klubbteater är helig, den bör icke få blandas in i inkvisition.)

— En häxa, svarade barnet.

Jag såg på hennes ansikte. Det har ännu icke hunnit taga skada av någonting. Alla föräldrar veta, att man medan man grälar på sitt barn kan tänka: "Så söt hon är. Vad det är tråkigt att jag skall bråka så här. Hon är hemskt söt."

— En häxa? sade jag mitt i dessa mina reflektioner. Har du sett en pudrad häxa? Det är löjligt. Häxor är inte pudrade. Vad föreställde du mera?

— Men mamma... Jag var — — — ett fattigt barn.

En häxa och ett fattigt barn. Och båda bedoftade med fint, skärt puder. Det är om något tidsandan.

Vi på vår tid hade dragit sotstreck för häxan och sett sorgsna ut för det fattiga barnet. Vår tids ungar pudra sig för båda sorterna, men ha ändå illusion, tvärs igenom det skära.

Det är tidsandan. Man kämpar, men man känner sig som en väderkvarn, som mal tomt i luften och låter sina stora vingar snurra. Där står ett barn framför en, väl underkunnigt om ens sympatier och teser och barnet följer tidsandan, trots de åskor det kan vålla, följer den medvetlöst, utan att mena att göra illa. Och var kommer tidsandan ifrån? Vem har lagt grunden till den, som just nu doftar så fagert?

VERA von KRÆMER.

Kejsarinnan — martyren.

(Forts. fr. sid. 1044.)

sett kejsarinnan", skriver Anna Virubova, "i operationsalen hållande etersprutor, handskas med steriliserade instrument, assistera vid de svåraste operationer, mottagande ur de brådskande läkarnas händer amputerade ben och armar, avtagande blodiga kläder fulla av ohyra, uthärdande alla syner och lukter och all ångest, som finnes på den ohyggligaste av alla platser, ett militärlasarett under brinnande krig."

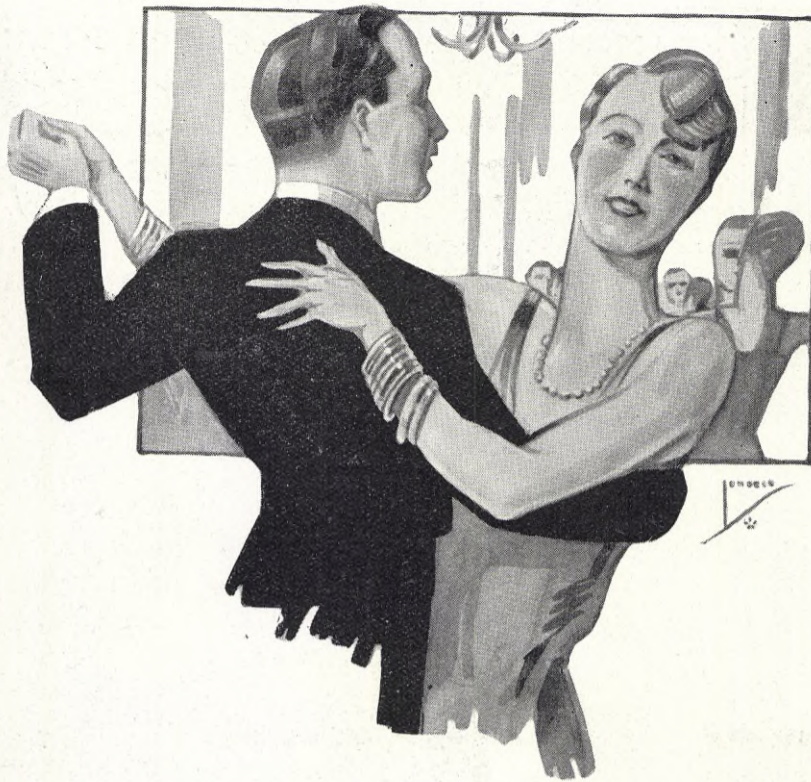
Alla avgudade henne på fältlasaretten, och inom kort hade hon vunnit en stor popularitet. Men nu fördubblades också hatet och förtölet mot henne. Den petersburgska societet, som mitt under kriget fortfor att hänge sig åt en orgie av dans, spel och alkohol hade icke nog hätska ord att yttra om kejsarinnan.

Rasputin, som tidigare huvudsakligen hade levat i sin fäderneby i Sibirien, kom nu till Petrograd och åtnjöt trots sin obestridliga smak för spritdrycker kejsarfamiljens vänskap. Något inflytande på politiken av den omfattning, som man påstått honom äga, hade han dock icke. Under inverkan av krigshypnosens tillväxte emellertid hatet till Rasputin och kulminerade slutligen i mordet på honom.

Det fruktansvärda öde, som kejsarfamiljen undergick sedan bolsjevikererna tillägnat sig makten är välbekant.

Den gamla kvinnan i Novgorod, som 1916 spådde kejsarinnan Alexandra Feodorovna martyrkronan fick rätt.

OSWALD KUYLENSTIERNAN.

Kindernas friska, varma ton

ständigt föremål för männens komplimanger och kvinnornas avund kan man skaffa sig genom att använda

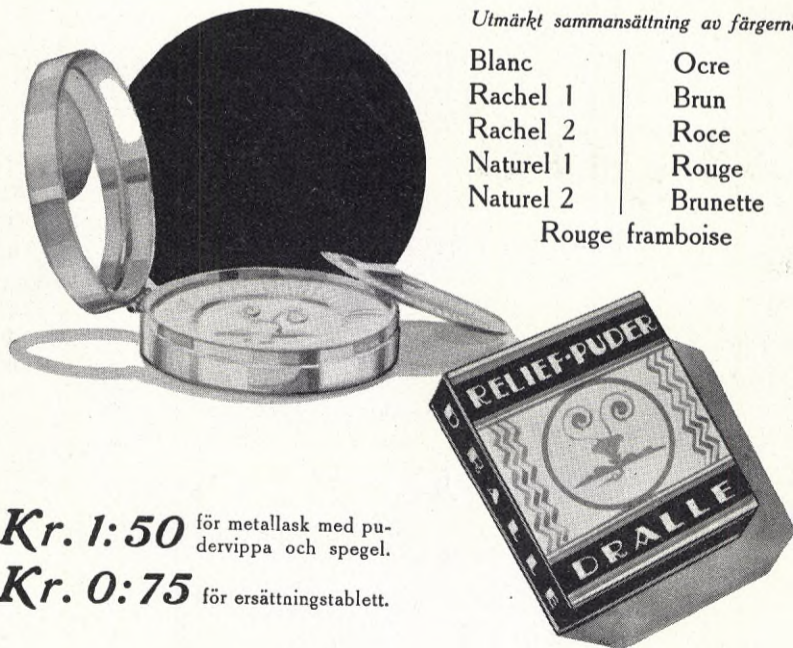
DRALLE'S RELIEF-PUDER

Ett oöverträffat skönhetspuder, förlänande hyn en betagande matt och transparent ton med pastell-effekt.

Diskret behaglig parfymering. Elegant förpackning.

Utmärkt sammansättning av färgerna:

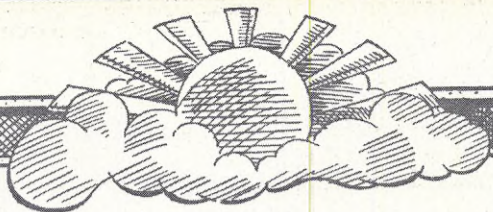
Blanc	Ocre
Rachel 1	Brun
Rachel 2	Roce
Naturel 1	Rouge
Naturel 2	Brunette
	Rouge framboise

Kr. 1:50 för metallask med pudervippa och spegel.

Kr. 0:75 för ersättningstablett.

Parfumeri **GEORG DRALLE**, Stockholm.

Modell
4-43¹/₂/182

Löfsko

DEN NYA SÄSONGEN

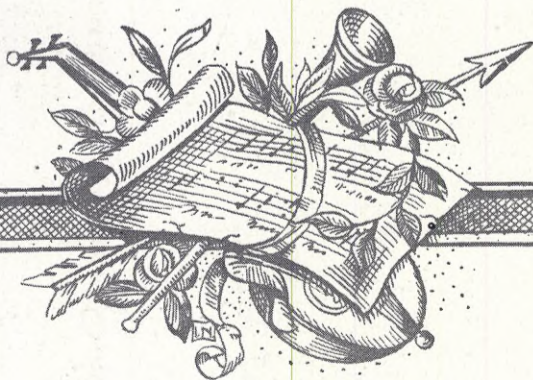
har kommit — med middagar, teatrar och baler.

DEN NYA SKON

har också kommit — med guld- och silverskinn samt skimrande brokader.

PÅ TOPPEN AV SIN TID

Bilden visar en typisk Löfsko, omisskännlig genom sin sobra elegans.

Material: Brokad i ormskinnsmonster med bakstycke av silverchevreau och med förgylld slinga.

Spådomen.

(Forts. fr. sid. 1051.)

sneddade förbi. "Två olyckor följas snart av en tredje, men då är marken grön igen", tänkte hon. Nu ångrade hon att hon gått till den gamla. Allt blev så skrämmande. De grå fatigkorsen lutade under sorgset susande hängpilar och sakristians vita gavel blev vitare i månljuset. Hur skulle detta sluta? Kanske skulle han komma tillbaka för att gravsättas

i en sådan där utsirad kopparkista i gravvalvet i kyrkan. Inte skulle hon skrida vid hans arm genom blomstersirade äreportar i det upplysta koret, men de höga ljusen skulle skinna kallt över svart bårkläde, som så många gånger under den store Carolus tid. — — Hon rusade fram med uppspärade ögon och heta kinder och pulsarne bultade. Det kändes gott att komma hem och slå igen den tunga ekdörren efter sig och känna den ljuvliga värmen i förstugan, där hon möttes av huspiggen Lenas

vänliga, oroliga ansikte och ett tennstop varm ölost och en tallrik med fet spickeskinka.

Nädig frun hade legat sjuk i svår värk och frossa ända sedan trettonhelgen. Nu hade väderkolik stött till och varken en ärlig svensk finkelsup eller Du Rietz stärkande droppar hade hulptit för den svåra krankheten. Nu låg hon i sin kammare med tjocka sängsparlakan och svarta fätöljer klädda med hårduk.

Arma Carin! Intet livstecken hade hon fått från honom, som dagligen och stundligen

Lätt som fågeln

förnimmer man sig när man tar ett glas **FRUKTSALT-SAMARIN**, ty det uppriskar och renar blodet, utdriver från organismen otjänliga ämnen, gifter som underminerar hälsan. Man håller sig i fin form och god vigör genom att dagligen dricka ett par glas **Fruksalt-Samarin**.

Pris pr fl. 2.50 som räcker till 50 glas samarin hälsovatten. Säljes å Apotek, i Drog-, Kemikalieaffärer m. fl. ställen. Cederroths Tekn. Fabr., Sthlm.

Huru barnets start i livet skall bli — det beror på Dig. Har Du valt det rätta näringsmedlet, Mellin's Food, kan Du känna Dig trygg, ty Mellin's Food, som är den bästa möjliga ersättning för modersmjölken, grundlägger hälsa o. krafter.

Mellin's Food

Den 18da, som ger krafter. Förordas av läkare. Pris kr. 2:75 pr burk. Mellin's Food Bisquits rek. vid övergången till fast föda samt för svaga personer av alla åldrar. Pris Kr. 2:75 pr ask. Finnes på apoteken och i Drogaffärerna. Proo o. broschyren gratis fr. Mellin's Food Depot, Malmö.

Begär alltid Vitrum's tillverkningar:

- Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel.
- Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa vitaminpreparat.
- Mineralvattensalter Vitrum.
- Laxérmarmelad Vitrum, bästa avföringsmedel.
- Sodapastiller Vitrum, bästa medel mot halsbränna.
- FERROL Vitrum, det kraftigaste aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält, fördrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals Laboratorium, Stockholm. Samtliga preparat finnas på alla apotek.

"Utan kalk kan hjärtat icke slå".

Man får i regel för litet kalk i den dagliga näringen, varigenom svaghetstillstånd uppstå. Det av över 2,000 läkare auktoriteter grundligt prövade kalkmedlet

Kalzan

avhjälper denna kalkbrist, och många sjukdomar såsom åderförkalkning, engelska sjukan, körtelsjukdomar, tuberkulos, blodbrist, astma etc. undvikas.

Fås på alla apotek i tabl. och pulver. Priserna äro nu betydligt nedsatta!

Önskas närmare upplysningar om Kalzans betydelse för organismen och speciellt för blivande och ammande mödrar samt för bättre utveckling av barnets benbyggnad (friska tänder) så använd bifogade kupong. A.-B. SANATOGEN, Kungsgatan 59, Stockholm I. Tel. 12195

Sänd mig gratis och franko:

Kalzanprov och broschyr.

Namn:
Titel:
Adress:

"stod för krut och varg". Nu satt hon hopkurad i kakelugnsvrån hos morkär, som oroade sig över att hennes flicka var blek och modstulen. Kanske berodde det på handduksvävarne och den skarpa vårluften. I den lilla ebenholzspegeln i hennes vita rum hade Carin sett, att hon var alls icke skön, utan tunn och mager. Fru moder talade aldrig om sådant lappri, som hjärteangelägenheter, men Carin visste att hennes mor ägde ett elfbensskrin, där hon troget gömde en bröstnål med rosenstenar och alla breven, som hon fått av sin käre herre. Kanhända satt hon över de breven, när ingen såg det.

Två spådomar hade nu slagit in. Hennes vackra fux hade blivit döder, och det var för henne en gruvlig olycka, och så hade moderns sjukdom kommit till. Männe inte det tredje, svåraste var att vänta nu, när jorden vart grön. — Björkdungarne stodo rödvioletta i topparne och kring vattentunnorna på gården stänkte det och droppade i den smutsgrå, skira snön. — Trösta den, som satt så allena!

Så gingo många ängslans dagar för Carin och snart var det påsk. En kväll satt hon och stack små korsstygn på stramalj och fru moder låg i sängen och var skralare än tillförne. "Carin lilla", ljöd moderns röst från sparlakanen, "bär ut kvällsvarden och se efter varför Frej skäller så stygt på gården."

Flickan samlade ihop sockerskrin och koppar och skyndade ut i förstugan. — "O Herre Jesus, ståt oss bi", ljöd det inom henne. På gården höllo två ryttare i mörkblå klädeskappor. Strax därefter bultade det på porten, hon vred nervöst om den tunga nyckeln, dörren flög upp på vid gavel och med ekande steg klampade en lång kapten vid kongl. gardet fram på stengolvet. Han stod en sekund och stirrade på henne, för att sedan långsamt breda ut armarne mot den förfärade flickan.

Guds död, Georg, sade hon bara, och så tappade hon brickan med det dyrbara sachsiska porslinet, som krossades mot golvet, och hon stod i en liten hög med klirrande porslins-skärvor och skrattade och grät om vartannat. Och med tunga ryttarstövlar steg han över glasbitarna och kysste hennes röda mun, just som huspigan stack in sitt linhuvud genom dörren, gapade med öppen mun och sade att nådig frun kallade.

— Jag går, Lena, jag flyger, skrattade flickebarnet och så gick hon baklänges och drog sin kapten med sig genom rummen.

Vid den höga tröskeln till fru moders rum stannade hon, lade fingret över munnen och gick ensam in i kammaren.

— Mitt läkemedel, barn lilla, gnällde den sjuka.

— Fru moder, jag bringar Eder bot för många sorger i vårt ensamma hus, sade hon högtidligt och så öppnade hon dörren.

Där stod han. En bred svensk krigare. Han bockade sig efter fransyskt manér, som han lärt sig vid hovet, och fru moder flög upp bland de uppstaplade dynorna, och hon var så ivrig att mössbanden flögo över papiljotterna.

— Carin, Carin, sade hon, nu kan jag med lugn få skiljas hädan. Därefter tog hon sig en pris gott spansk snus och smällde med locket på dosan. Detta kunde min kära dotter ha berättat förut. — Men slika äro de! Här blir fest i afton. Rhenskt vin i silverkannorna och damastdrällen på bordet. Jag låter klä mig genast. Ja, ja, unge man; artig och älskvärd som mor sin... vi stodo bredvid varandra och skådade fyrverkeriet när salig drottning Ulrika kröntes — — Några tillständer Vår Hërre att komma helbrädda ur kriget — andra komma aldrig, men inga tårar mera, barn lilla. Tag hit kryckkäppen, Carin, för nu kliver gumman opp och tänder i alla ljusstakarne. . . .

EBBA von SETH.

Spänstighet

beror ej bara på att musklerna äro i god kondition genom regelbunden övning — nej, man måste även hålla huden frisk och smidig. Och därför använder man dagligen

F. PAUL'S

Ovicula

— skönhetstvålen.

1 kr.

Beställningar å Lampskärmar mottagas.

Lampskärmställningar

Siden-Snoddar-Tofsar etc.

Rikhaltigaste urval.
Billigaste priser.

Butterick's
MÖNSTERAFFÄR

Drottninggatan 57

Lokalen 1 tr. ned.

Tel. 17 26.

Norr 14 10.

OBS! Till landsorten mot postförskott + porto.

ANVÄND ALLTID

ZEBRA

FLYTANDE Ugnsvärta

kallad

"ZEBO"

eller

ZEBRA

PASTA Ugnsvärta

Sparar tid och arbete.

Bekvämt att använda.

Giver en djup svart glans.

Rekvirera

Lucks

"REKLAM-ASK"

med fin

Choklad & Konfekt

väg. 1/2 kg.

endast Kr. 2.— st.

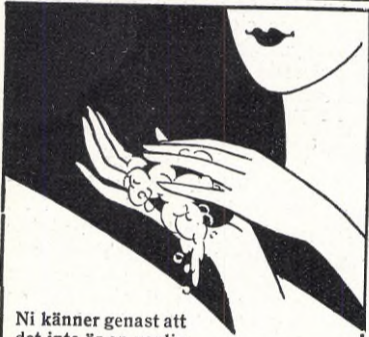
Expedieras till landsorten mot postförskott.

PERCY E. LUCK & Co.

STOCKHOLM.

Pennan, som varar längst

Waterman's

Ni känner genast att det inte är en vanlig tvål Ni fått i handen:

Schéels Radium-tvål

Innehåller radium-mineralet "Vikrit" Framtidens tvål Pris 1.-krona

Kontrollant: Fil. D. r. N. Sahlbom.

Filtar och Schalar

absolut största sortering och billigaste priser i Arvika Spinneri Affär, Oxtorgsgatan 9 A, Stockholm. Tel. 163.

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund. Herkulesg. 14, f. d. Lilla Vattugatan 14. Tel. 7576. STOCKHOLM. N. 18336. Specialitet: Familje- och arvssaker, Bortredningar och testamenter. Även skriftliga förfrågningar.

Plågas Ni av Huvudvärk och Reumatiska Smärtor?

Då bör Ni ej experimentera med tvivelaktiga medel utan med ens tillgripa de beprövade och av så många läkare vitsordade TOGAL-tabletterna. Dessa stilla ej blott omedelbart de oödligaste smärtor utan äro dessutom ofarliga för hjärta och mage. De utskilja dessutom starkt den skadliga urinsyran — roten till de flesta smärtor — ur kroppen, den enda väg som för till verkligt varaktig hjälp mot det onda.

TOGAL-tabletterna finnas, utan recept, å alla apotek till Kr. 2: 40 och 0: 90. Se till att Ni får äkta Togal och ej efterrapningar!

JURIDISKA RÅD.

Fråga: Fem år före sin död vann min fostermor på lotteri en möbel. Upprepade gånger sade hon i närvaro av andra personer, att jag efter hennes död skulle erhålla denna möbel. Äger jag rätt till densamma, oaktat att det finnes inbördes testamente mellan makarna upprättat 1909?

Mångårig Idunprenumerant.

Svar: Därest den avlidne tillagt Eder den ifrågavarande egendomen under sådana omständigheter, att ett muntligt testamente härom kan anses hava blivit upprättat till Eder förmån, äger Ni, trots att testamenteriska förordnanden tidigare skett till förmån för annan person, utbekomma Eder testamentslott. Testamentet skall för att äga giltighet gentemot arvingarna i laga ordning bevakas vid domstol.

HEMTREVNADSRÅD

Av möbelarkitekt Eduard Rasch.

Ottomanöverkast.

Fråga: Jag har ett rum i allmogestil, färgen mörkt blågrön. Ämnar väva ett ottomanöverkast till rummet, men är tveksam om vilken färg jag bör välja. Hade tänkt väva i ett par färger, mörkbrunt och gulbrunt. Blir det trevligt? Hurudan matta och lampa?

Småstadsbo.

Svar: Ottomanöverkast lila-brunt och gulbeige med matta i lilabrunt, beige, blågrönt, gulbrunnrött. Som lampa en skärm i gulbeige med gulbrunnrött och något grått eller en mässingskrona i barock.

Tapeter.

Fråga: I vilken färg böra tapeterna gå 1) i ett rum med möbel i gulbrun björk; 2) i ett matrum med möbel i ljus ek; 3) i ett litet rum med mahognymöbel; 4) i ett herrum med mörk ekmöbel?

S. Ö.

Svar: 1) Gulbeige. 2) Svagt tegelfärgad. 3) Ljust lila-grå. 4) Lugnt grågröngul.

Möblernas karaktär och rummens övriga färger äro avgörande. Bästa resultatet erhålles med ljusa neutrala färger, som förläna rummen ett lugnt och rogivande intryck.

Mannen med otur.

Novell av Azorin.

Översättning från spanskan av Alfred Åkerlund.

Vi voro på väg hem från cirkus en kväll efter föreställningen. Det var sällskapets direktör, Guillermo Pritz, och tre vänner till honom, Paco Rosas, Mariano Valero och jag. Kvällen var stilla och klar. Som vi vandrade framåt, snubblade Paco Rosas två gånger över en sten och utbrast:

— En sådan otur!

Mariano invände:

— Det var ett stort ord att ta till för en sådan bagatell.

— Bagatell? sade jag. Det finns inga bagateller här i världen. Små saker eller stora saker, de är alla länkar i samma kedja. Den mest obetydliga detalj kan ändra händelsernas lopp. Det visar historien. Någon har sagt, att ett finger som lyftes inverkar på stjärnornas gång. Och denna hyperbol är ingen lögn. Allting är med i den väldiga virvel som heter orsak och verkan.

— Alldeles riktigt! utbrast

NERVSTÄRKANDE ENERGI BILDANDE KRAFTGIVANDE

Såsom stärkande medel har

PHOSPHO-ENERGON

sedan länge stått i främsta ledet. Phospho-Energon är framställt direkt ur hjärn- och nervsubstans, är ingående kliniskt prövat och har av de förnämsta in- och utländska läkare givits de amplaste lovord.

Särskilt vid behandlingen av nervositet o. nervösa svaghetstillstånd har Phospho-Energon givit utomordentligt gynnsamma resultat. Phospho-Energon verkar icke "ögonblickligen nervlugnande och rogivande" — försvagar och sliter därför ej nervsystemet — utan det uppbygger under kurens förlopp på ett naturligt sätt hela nervsystemet, stärker organismen och ger åt överansträngda och försvagade personer det tillskott av energi och självförtroende, som är oundgängligen nödvändigt för övervinnet av nervositet och därmed förknippade svaghetstillstånd.

Phospho-Energonpiller fås å alla apotek i burk. å 100 och 300 st.

Guillermo Pritz. Känner ni till, hur det gick med vår gamle clown Tom Grey?

— Tom Grey? Det var ju den där briljante clownen, som man hörde talas om för så där tjugo år sen?

— Ja, sade Pritz. Och han var ett mycket gott och mycket sorgligt exempel på vad oturen kan göra. När man tänker på honom,

så förstår man verkligen, att det inte finns några så kallade bagateller här i världen.

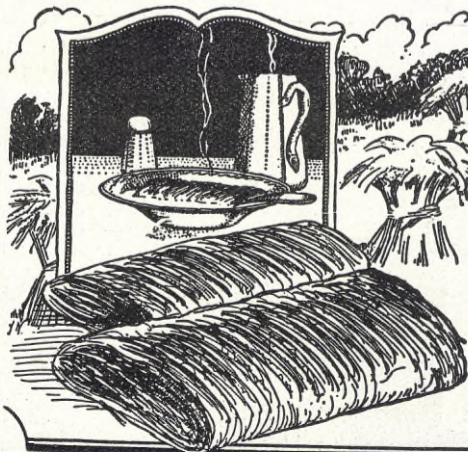
— Något intressant kanske, det där om Tom Grey? frågade jag.

— Mycket intressant, svarade Pritz.

— Då föreslår jag, att Pritz berättar om Tom Grey, när vi sitter på vår terrass, sade jag.

— Gärna det, svarade cirkusdirektören.

Varje kväll när föreställningen på cirkus var slut, gingo vi hem till Mariano Valero. Det var på sommaren. Vi brukade sitta ute på en bred terrass och prata i lugn och ro, medan vi åto vår lilla supé. Omkring oss låg tystnaden djup, och i den klara kväl-

SHREDDED WHEAT

SPUNNET VETE Absolut rent Vete

Hälsosamt, närande, välsmakande.

Välj Shredded Wheat till frukost- eller kvällsrätt och ät det tillsammans med kall eller varm mjölk. Färdig att serveras direkt ur paketet.

Pris: Kr. 1.— per paket.

Efterfråga Shredded Wheat hos eder handlande.

Generalrepresentanter i Sverige: AKTIEBOLAGET O. ANNERSTEDT, Sthlm.

AV DET BÄSTA SLAGET

Förpackad i
hygieniska
bleckburkar.

Av det bästa slaget äro de, som, när de efter dagens arbete komma hem, ännu hava lust att tumla om med sina barn.

Om Ni är för trött därför, sträva då efter att förbättra hälsan. Avhåll Eder från drycker, som äro skadliga för Edra trötta nerver. Drink hellre på morgnar och kvällar en kopp Van Houten's kakao. Den har tack vare en speciell rostningsmetod en fin, fyllig smak, som Ni aldrig kommer att tröttna på.

Van Houten's KAKAO

"Bäst- i Bruket Billigast"

len glimmade stjärnorna på det ljusa, oändliga valvet. Den kvällen som jag talar om satte vi oss liksom alla andra kvällar på terrassen, några steg från trädgården. Doften från sälgarna och rosorna steg mild upp mot oss. Vi sutto och sågo på det glimmande, mystiska tindret från de eviga stjärneljusen. Då började Guillermo Pritz att berätta historien om Tom Grey.

— Tom Grey, sade han, var den mest utomordentlige clown jag någonsin har sett. Jag har alltid hållit styvt på clownerna. Clownens konst är någonting absolut unikt. Tom Grey hade humorn i blodet. Han kom aldrig med vitsar, han hittade inte på kvickheter; allt vad han yttrade var helt vanliga saker, saker som vem som helst säger. Hans komik, hans sympatiska och oemotståndliga komik, låg i den ton med vilken han sade de mest vardagliga saker, i röstens växlingar, i gesten, i det stumma spelet . . . Hela hans väsen utstrålade en djup

sympati. Å andra sidan har man väl knappast sett en olyckligare människa än Tom Grey. Han var verkligen förföljd av ödet. Ingenting gick bra för honom, jämt

Bataljen i barnkammaren

i går höll på att sluta illa. Våldiga hugg skiftades mellan de stora pojkarna, men Lillebror blev offret. Fick en knuff, slog ikull och rev upp ett otäckt sår i pannan. Förstämning och gråt. Tills mamma gjorde sin intré, tvättade ren lillpojken och bredde på sårsalvan. Allt frid igen till nästa olyckshändelse då Syster Ellas Sårsalva återigen blir den råddande ängeln. Den salvan saknas nämligen numera aldrig i husapoteket för att vara till hands vid inträffande malörer. (Annons)

Piska

och Renovera MATTORNA
vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

hade han det svårt och tungt och motigt. Skulder hade han också fått, små skulder visserligen, men med åren hade de blivit många, och slutligen hade de kommit upp till en betydande siffra. Men ute på arenan, med publiken runt omkring på bänkarna, glömde Tom Grey allt detta. Publiken var förtjust i honom. Och Tom Grey besvarade publikens ynnest med prestationer som voro i sitt slag enastående. Han arbetade med osviklig precision, med fart och entusiasm. "Om jag bara hade tjugo tusen duros!" brukade han säga. "Vad skulle ni göra, om ni fick tjugo tusen duros?" frågade jag en gång. "Vad jag skulle göra, om jag fick tjugo tusen duros! Jag skulle betala mina skulder, arbeta i lugn och ro, och ha lite över för ålderdomen." Två, tre, fyra gånger hade Tom Grey varit på vippen att bli rik. Lyckan dansade fram . . . hon kom rakt på honom . . . visst skulle hon denna gång räcka den store konstnären handen . . . Men nej. Lyckan vände, två steg från Tom Grey, och dansade bort igen. En gång föll högsta vinsten ut på numret intill hans, en annan gång var han nära att få arva en avlägsen släkting i Amerika. Aldrig blev det någonting av med stackars Toms förhoppningar. Oturen hade slagit honom i kedjor; i dubbla kedjor, som ni strax skall få höra.

— Vill ni ha mer champagne? frågade Mariano Valero. Jag skall säga till, att de tar upp lite mer; vi måste dricka en skål till, för Tom Greys minne.

— Ja, låt oss göra det. Det var den bästa clown jag har sett, och den olyckligaste människa jag har känt, sade Guillermo Pritz. Han fortsatte:

— En kväll arbetade Tom som alla andra kvällar, och sedan satt han mörk och nedslagen i sitt rum, som alltid. Jag märkte ingenting särskilt med honom . . . Dagen därpå, klockan åtta, väckte de mig och sade, att Tom hade tagit livet av sig. Och på kvällen samma dag hade tidningarna en artikel med rubriken "Två självmord", som då handlade dels om Tom, dels om en herre där från staden, don Benito Carranza, som var ökad i hela samhället för sin girighet och excentricitet. Don Benito bodde på ett litet rum högt uppe i sjätte våningen någonstans; han levde alldeles ensam där och lagade själv sin mat, som mest bara var grönsaker och lite ost. Innan han gjorde av med sig, brände han upp hela sin förmögenhet. Det var sedlar alltihop.

— Och nu skall ni få höra, fortsatte cirkusdirektören, hur oturen hade slagit Tom Grey i dubbla kedjor. I don Benitos usla kyffe fann man ett papper, där han hade skrivit: "Om ett ögonblick är jag död. Jag äger tjugo tusen duros i sedlar. I kväll gick jag på cirkus. Jag hade tänkt lämna min förmögenhet åt Tom Grey. Men jag hade inte riktigt bestämt mig. Ödet skulle få avgöra. Jag håller på de udda talen. Allt gott i mitt liv har kommit från de udda talen, och allt ont från de jämna. Och jag tänkte nu bringa de udda talen min sista hyllning. Jag gick alltså på cirkus i kväll. Tom Grey stod på arenan och lyfte ett par vikter, och på samma gång räknade han högt: "En, två, tre, fyra, fem . . ." Då bestämde jag för mig själv, att om han lyfte vikterna ett udda antal gånger, så skulle han få mina pengar, men annars inte. Olyckligtvis för Tom lyfte han dem ett jämnt antal gånger, och alltså kan han inte få arva mig. Jag beklagar det mycket."

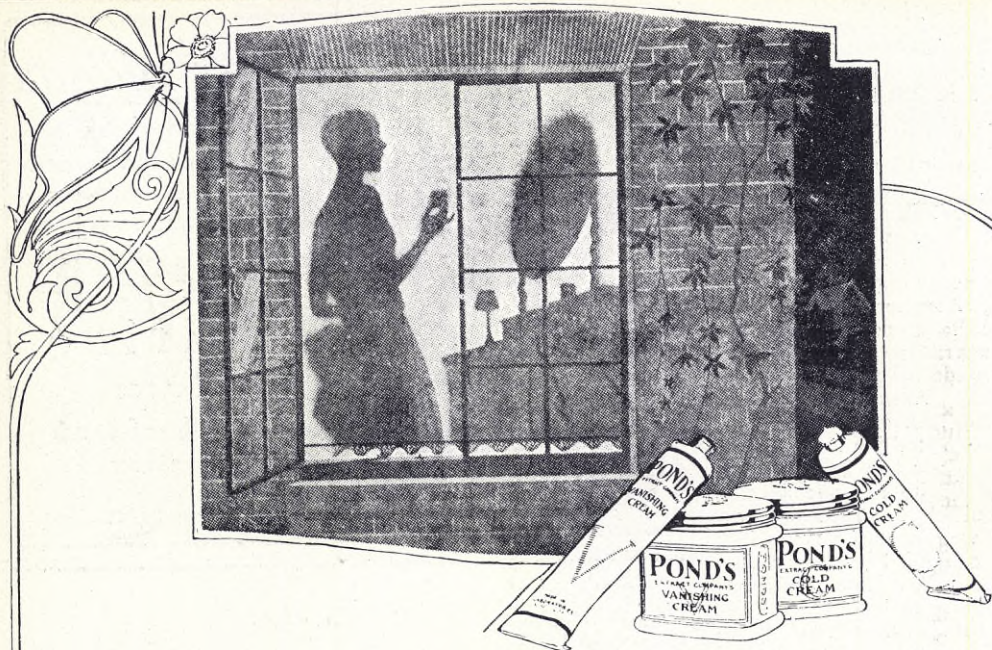
IDEAL-ZETT-tandborsten rengöres lätt tack vare de stora mellanrummen mellan hårknippena. En särskild liten rensborste medföljer varje borste.

Finnes i parfym-, färg-, kemikalie- och ekiperingsaffärer m. fl.

IDEAL-ZETT

GARANTI-MÄRKE

ENSAMFÖRSÄLJARE
Aktiebolaget Husqvarna Borstfabrik, Huskvarna. Afdelningskontor och lager i Stockholm och Malmö

Skydda och bevara Eder hy

KLAR, ren och sammetsmjuk hy ger icke endast ett yngre yttre, utan ger också känslan av att vara yngre! Och en hy så len som ett rosenblad är belöningen för att man följer tre enkla regler: att rena, nära och bevara huden med *Pond's Cold Cream* och *Vanishing Cream*, som på vetenskaplig väg äro framställda till Eder hjälp.

En tvagning, långt mera grundlig än den, som åstadkommes med tvål och vatten är nödvändig för att befria porerna från dolda orenheter. *Pond's Cold Cream* åstadkommer fullkomlig rengöring. Dessutom är den närande för de utnötta cellerna, och bygger upp nya vävnader samt gör

huden fast och ungdomlig. Att skydda huden är också nödvändigt och härvidlag är *Pond's Vanishing Cream* oumbärlig. Alldeles fri från fett giver den huden en matt yta och hindrar kyla, blåst och damm att förstöra de känsliga porerna. Dessutom är den ett utmärkt underlag för puder.

LENAR OCH STÄRKER HYN

Pond's Vanishing & Cold Creams

*Pond's Vanishing
Cream* och
Pond's Cold Cream

fås överallt i burkar å
Kr. 2:50 och Kr. 5:—
samt i tuber å Kr. 1:—
och Kr. 2:—.

GRATIS PROVER.

Mot insändande av 20 öre i frimärken till porto och emballage, sända vi Eder gratis provtuber av både *Cold Cream* och *Vanishing Cream*.

Gäller i 1 vecka räknat från d. 16/10 1927.

POND's Generalagentur: Avd. No. 5, Pilestr. 19—25, Köpenhamn K.

S. 216

upptaga mitt förra namn igen till släktnamn? Huru stora bliva kostnaderna?

Frågväs.

Svar: Ansökan om namnförändring ställes till Kungl. Befallningshavande i det län där ni är

bosatt. Ansökan skall åtföljas av utdrag av prästbetyget (åldersbevis). Kostnaden är ringa.

Mögelfläckar.

Fråga: Snälla Idun, giv mig

ett råd huru mögelfläckar på linne borttagas. Jag hade nya handduks- och serviettvävar hoprullade, och under min semester hade det droppat regnvatten på dem från taket och nu är det

mögelfläckar på allt. Det finns ju medel för rost- och bläckfläckar. Kanske det finns även något för mögelfläckar.

Mångårig prenumerant.

Svar: Gör en välling av grovt rågmjöl och ljumt vatten, vari inblandas pressjäst, så att blandningen kan jäsa. De fläckade sakerna nedläggas så att de täckas av vällingen. Efter ett dygn tvätas de som vanligt.

Ett annat sätt är att bestryka fläckarna med en lösning av kok-salt och salmiak i vatten; torkas sedan i luften och sköljas väl efteråt i enbart vatten.

Dikt av Jeanna Oterdahl.

Fråga: Finns musik till dikten En liten prinsessa av Jeanna Oterdahl? Pris? — Vem är den lilla prinsessan och vad betyder uttrycket "dansande skäck" i 2:dra strofen?

Mycket intresserad.

Svar: Någon dikt med det namnet har ej kommit ut i bokform åtminstone; möjligen i någon tidskrift, och till ifrågakvarande dikt finns ingen musik utgiven.

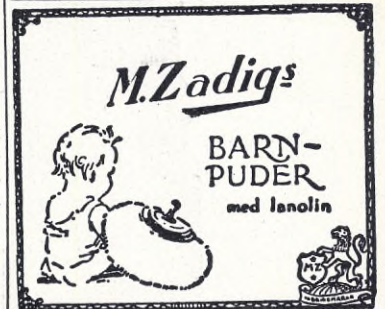
Rosa Blomqvist protesterar mot herr Örne.

Jag är stark tillräckligt att bli postexpeditör, postiljon i nattkupé och generalpostdirektör. Geografien kan jag som ett vatten rinnande och för äventyr min håg är brinnande. För parollen "Jämlikhet i Posten" gå vi fram kommandes herr Örnes klena tro på skam!

FÖRSTÖRINGAR: 18-22, 24-30
EFTER INSÄNT NEG. Nr. 2:50 3:50
FOTOGR. MAGASINET ESKILSTUNA

M. ZADIG - MALMÖ
H. M. Konungens Hovlev.
Nederlag i Stockholm: Regeringsg. 27.
" i Göteborg: Chalmersg. 20.

Damkurser

Bilskolan Svea, Surbrunnsg. 50, Stockholm. Tel. V. 96 79.
Övningsv. Chrysler.

Hovmanicuristen JEANNE BOMANS

myrrhatinktur, crèmer och puder tillfredsställa de högsta anspråk.
Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

Dam- & Barnklippning,
Ondulering. Obs. i Förstklassigt.
Frisørsalongen, Östermalmsgatan 63 A,
hörnet av Rådmansg. Sthlm. N. 9303.

Damkurser

Sthlms Nya Chaufförskola. Artillerigatan 51. Tel. Östermalm 56 5.

Verkligt tillförlitligt
Elektrolytbehandling
mot

Misspyrdande hår, födelsemärken,
vårtor m. m. Fru Hilma Hjerstrand,
Malmö, Österportsgatan 2. Tel. 5693.

Verkligt Hygienisk dambinda
Tverkas sedan 20 år i Sverige endast av
Göteborgs Kem-Tekn. Fab. Göteborg

Försäljes i Sjukvårds-, Parfym- & Vitvaruaffärer. Engros hos Gustaf Hjelm & Co., Regeringsgatan 44, Stockholm.

Hämorrhoider

säker fullständig läkning utan operation med de sedan 25 år tillbaka erkända

Anusol - Goedecke

= Suppositorier =

Anusol Goedecke endast äkta i röda askar med firma Goedecke & Co., Chemische Fabrik und Export-Aktiengesellschaft, Leipzig, etikett och plombering. Varning för värdelösa efterapningar och ersättningspreparat.

För Anusol-"Goedecke" finns det ingen ersättning.

Anusol-"Goedecke" upphäver snabbt de ofta svåra smärtorna och möjliggör en lätt avföring. Det desinficerar, torkar och läker de sjuka ställena. Inga narkotiska beståndsdelar. Lätt att använda. Fås på alla apotek.

Hon är vackrast av dem alla

*Men det blev hon blott därför att hon förstod,
att en vacker hy är förutsättningen för skönhet
och charme. Följ naturens enkla regel.*

Framtiden hör ungdomen till. Tänk därför på framtiden och bered Dig att möta den. En ung kvinnas bästa vapen är hennes naturliga charme. Men ingen kvinna kan behålla denna gudagåva, om hon icke vårdar sin hy. Ingen skönhet är den förutan fullkomlig.

Den viktigaste betingelsen för att erhålla och bevara en vacker hy är att noggrant hålla huden ren. Porerna måste ovillkorligen hållas fullständigt rena. I motsatt fall utvidgas de och bliva samlingsplatser för smuts och fettavsöndringar.

Palmolive-tvålen, som endast innehåller palm- och olivoljor, är det skönhetsmedel, som naturen själv givit människan. Oljornas fina, mjuka lödder rengör huden, sätter blodet i omlopp och bidrager till den nödvändiga förnyelsen av huden.

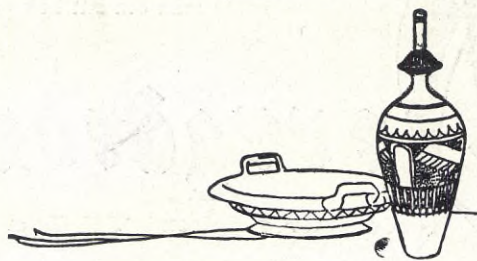
Tvätta ansiktet med Palmolive-tvål — massera mjukt och varsamt in löddret i huden — och skölj omsorgsfullt. Upprepa därefter både tvättning och sköljning — men skölj sista gången i kallt vatten. Gör detta varje dag, särskilt om kvällen.

1 krona
per st.
Dryg —
därför billig.

PALMOLIVE

Palmolive-tvålen är orörd av människohand, tills Ni själv öppnar förpackningen. Den äkta Palmolive-tvålen säljes aldrig utan sin gröna förpackning.

GEORG LINDBERG

Som en lek

är det för Viking att giva strålande, hållbar glans åt alla skodon. Låt barnen leka "blanka skor" med Viking, och de lära sig för hela livet att sätta värde på en fin, välputsad fotbeklädnad. Det kommer att ingå i deras begrepp om klädkultur. Men gör det så lätt för dem som möjligt. Låt dem

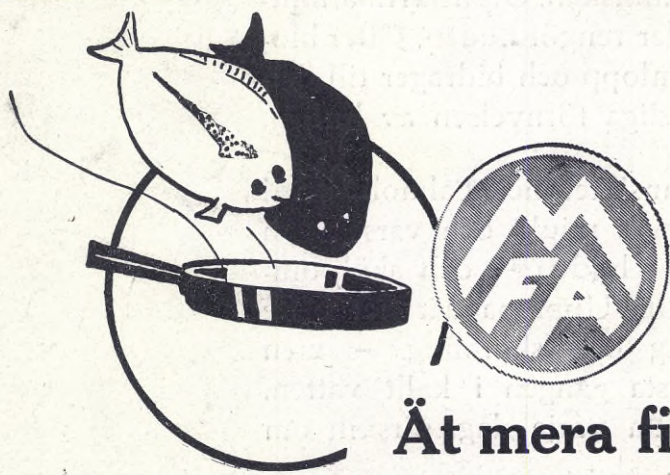
putsa med Viking!

Utmärkt medel

mot de skadliga följderna av avmagringen är Havremust

Gyllenhammar

Herrgårdsväxt — högsta kvalitet växtmargarin.

Ät mera fisk

är en uppmaning som ofta höres från läkarhåll. Men fisk är dyrt i anrättningen, invänder man — den drar så mycket smör. Stekt i Herrgårdsväxt blir fisken saftig och delikat — och anrättningen blir samtidigt billig.

Herrgårdsväxt är en kvalitetsvara, god, näringsrik och billig. En viktig ingrediens för varje husmor, som är mån om sitt kök och sin ekonomi.

Herrgårdsväxt

Kostar endast 75 öre pr paket.

Utmärkt till bordet, till mat och till bak.

Babys hälsa —
Mors lycka.

Förebygg
Engelska
sjukan

genom

Nestlé's nya Barnnäring!

Vitaminrik, välsmakande, lättsmält och stärkande.
REKOMMENDERAS AV LÄKARE.

En lycklig mamma skriver: "Var god sänd mig mot postf. 5 burk. Nestlés barnnäring för min 8 mån. gamla gosse, som snart förbrukat 14 burk. — och strålar av hälsa. Den 21 Juli 1927.

Med största högaktning Fru E. S."

Provbuk och av läkare utarbetad handledning i spädbarnsvård erhålles gratis och franko från

AKTIEBOLAGET NESTLÉ, STOCKHOLM
ARSENALSGATAN 9. 3 tr.